

Państwowy Fundusz
Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych

MIEJSKI OŚRODEK
POMOCY RODZINIE
w Koszalinie

Raport końcowy
z badania ewaluacyjnego pilotażowego programu
Aktywny Samorząd
Ewaluacja za 2020 rok

Realizator ewaluowanego programu:
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie

Badanie ewaluacyjne zrealizowane przez:

Ośrodek Badań Społecznych „**INDEKS**”

Biuro: ul. Jana Pawła II 14, 61-139 Poznań

tel. 502 625 176

www.indeks-badania.pl

Spis treści:

<i>Wprowadzenie</i>	4
<i>Cele ewaluacji pilotażowego programu Aktywny Samorząd</i>	6
<i>Informacje o pilotażowym programie „Aktywny Samorząd” realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie w 2020 roku</i>	7
<i>Podział środków otrzymanych w 2020 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”</i>	9
<i>Wyniki badania – Moduł I</i>	11
<i>Przedmiot dofinansowania ze środków PFRON</i>	12
<i>Stopień zadowolenia z uzyskanego wsparcia</i>	13
<i>Rehabilitacja zawodowa adresata programu Aktywny Samorząd</i>	14
<i>Wpływ programu Aktywny Samorząd na likwidację barier aktywności zawodowej</i>	15
<i>Rehabilitacja społeczna beneficjenta programu</i>	16
<i>Wpływ programu Aktywny Samorząd na likwidację barier w zakresie aktywności społecznej</i>	18
<i>Wpływ programu na rehabilitację zawodową i społeczną</i>	19
<i>Wpływ programu na poziom życia beneficjentów</i>	20
<i>Ocena obsługi pilotażowego programu Aktywny Samorząd przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie</i>	20
<i>Źródło informacji o programie Aktywny Samorząd</i>	21
<i>Działalność na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych</i>	22
<i>Wyniki badania – Moduł II</i>	23
<i>Przedmiot dofinansowania ze środków PFRON - Moduł II</i>	23
<i>Stopień zadowolenia z uzyskanego dofinansowania</i>	25
<i>Wpływ programu na sytuację zawodową uczestników</i>	26
<i>Wpływ programu Aktywny Samorząd na podjęcie i kontynuowanie nauki</i>	27
<i>Rehabilitacja zawodowa beneficjentów pilotażowego programu Aktywny Samorząd</i>	29
<i>Wpływ pilotażowego programu Aktywny Samorząd na likwidację barier w zakresie aktywności zawodowej</i>	31
<i>Rehabilitacja społeczna beneficjentów programu</i>	32

<i>Wpływ uzyskanego dofinansowania na aktywność zawodową beneficjentów programu...</i>	<i>33</i>
<i>Trudności w podejmowaniu aktywności społecznej.....</i>	<i>34</i>
<i>Wpływ pilotażowego programu Aktywny Samorząd na likwidację barier w zakresie aktywności społecznej.....</i>	<i>35</i>
<i>Potrzeby beneficjentów w zakresie aktywności społeczno – zawodowej.....</i>	<i>38</i>
<i>Wpływ programu na poziom życia beneficjentów.....</i>	<i>38</i>
<i>Ocena obsługi pilotażowego programu Aktywny Samorząd przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie.....</i>	<i>39</i>
<i>Źródło informacji o programie Aktywny Samorząd.....</i>	<i>40</i>
<i>Działalność na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.....</i>	<i>40</i>
<i>Ocena systemu SOW.....</i>	<i>42</i>
<i>Podsumowanie badań ewaluacyjnych.....</i>	<i>44</i>
<i>Spis rysunków:.....</i>	<i>46</i>

Wprowadzenie

Prezentowany raport ewaluacyjny przedstawia wyniki, wnioski i rekomendacje z badania Pilotażowego Programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych *Aktywny Samorząd* realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Niniejszy program powstał w celu ulepszenia modelu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Działania, które program przewiduje uzupełniają plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Samorządom dają możliwość aktywnego włączenia się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych. Przewidziane formy wsparcia w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

Celem głównym programu *Aktywny Samorząd* było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym oraz dostępie do edukacji. Program składa się z trzech modułów, z których Moduł I oraz Moduł II był realizowany przez samorząd powiatowy i podlegał ewaluacji realizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Poszczególne moduły programu zakładają następujące wsparcie:

➤ **Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:**

- ✓ Obszar A – likwidacja bariery transportowej:
 - Zadania: 1 i 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
 - Zadania: 2 i 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy;
- ✓ Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:
 - Zadania: 1, 3 i 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania,
 - Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
 - Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego;

- ✓ Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:
 - Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
 - Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
 - Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne,
 - Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego;
- ✓ Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym /wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu), a także osób, które przewód doktorski otworzyły poza studiami doktoranckimi.

Cele szczegółowe programu to:

- ✓ przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- ✓ przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- ✓ umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- ✓ poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,

- ✓ wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych - Moduł III.

Cele ewaluacji pilotażowego programu Aktywny Samorząd

Celem głównym badania ewaluacyjnego była ocena jakości, skuteczności i efektywności działań realizowanych w programie *Aktywny Samorząd* oraz stopnia ich przydatności dla osób uczestniczących w programie. Zakres tematyczny badania obejmował w szczególności zagadnienia związane ze skutecznością programu w oparciu o podane wskaźniki oraz zasoby i potrzeby uczestników korzystających z dofinansowania w aspekcie ich aktywności społeczno – zawodowej i w dostępie do edukacji.

Do oceny skuteczności działania programu przyjęto następujące główne wskaźniki ewaluacyjne:

- ✓ **rezultatu:** liczba osób niepełnosprawnych, dla których w wyniku uczestnictwa w programie zlikwidowane lub zmniejszone zostały bariery uniemożliwiające uczestniczenie w życiu społecznym, zawodowym lub w dostępie do edukacji.
- ✓ **wpływu:** liczba osób niepełnosprawnych, których aktywność społeczna lub zawodowa wzrosła w wyniku uczestnictwa w programie.

Efektom przeprowadzonego badania są rekomendacje służące poprawie dostosowania rodzajów działań i ich jakości do potrzeb użytkowników w kolejnych latach trwania programu oraz informacje umożliwiające określenie stopnia skuteczności działań realizowanych w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*. Badanie ewaluacyjne przeprowadzone zostało przez Ośrodek Badań Społecznych INDEKS w marcu 2021 roku. Ewaluacja dotyczyła beneficjentów, którzy uczestniczyli w programie *Aktywny Samorząd* w 2020 roku.

W ramach badania ewaluacyjnego zastosowano następujące metody i techniki badawcze:

- ✓ analiza danych zastanych (desk research),

- ✓ wywiady kwestionariuszowe z beneficjentami programu (PAPI),

W ramach badania ankietowego przeprowadzonego wśród osób, które skorzystały ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* przeprowadzono łącznie 39 ankiet z beneficjentami Programu (Moduł I – 15 ankiet oraz Moduł II – 24 ankiety). Wszystkie poniższe dane i oceny związane są z efektami uczestnictwa w Programie oraz zmianami, które wywołane zostały poprzez partycypację w Programie. W dalszej części przedstawiono najważniejsze wnioski płynące z ankiety końcowej.

Informacje o pilotażowym programie „Aktywny Samorząd” realizowanym przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie w 2020 roku.

Niniejsza analiza dotyczy pilotażowego programu „*Aktywny Samorząd*” realizowanego w 2020 roku. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie w 2020 roku udzielił wsparcia w ramach pilotażowego programu „*Aktywny Samorząd*”:

- 1) Moduł I Obszar A Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- 2) Moduł I Obszar A Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
- 3) Moduł I Obszar B Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,
- 4) Moduł I Obszar B Zadanie 3 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,
- 5) Moduł I Obszar B Zadanie 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności lub do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,

- 6) Moduł I Obszar C Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- 7) Moduł I Obszar C Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- 8) Moduł I Obszar C Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego,
- 9) Moduł I Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.
- 10) Moduł II - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Koszalinie w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* w 2020 roku udzielił pomocy łącznie 51 osobom niepełnosprawnym liczonym według unikalnego nr PESEL. Niektórzy beneficjenci otrzymali pomoc w ramach kilku obszarów programu, dlatego suma wnioskodawców w poszczególnych zadaniach i obszarach nie jest równa liczbie beneficjentów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Programu *Aktywny Samorząd*. Wsparcie w likwidacji barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową otrzymało 29 osób niepełnosprawnych liczonych według unikalnego nr PESEL, natomiast z dofinansowania lub refundacji kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym skorzystały 22 osoby niepełnosprawne liczone według unikalnego nr PESEL.

➤ **Moduł I**

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- ✓ Zadanie 1 - pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu – 4 osoby,
- ✓ Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu - 2 osoby,

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- ✓ Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności lub do

osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych - 6 osób,

- ✓ Zadanie 3 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku - 2 osoby,
- ✓ Zadanie 4 - pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności lub do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy - 6 osób,

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- ✓ Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym - 1 osoba,
- ✓ Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym - 1 osoba,
- ✓ Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego - 4 osoby,

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej – 5 osób,

➤ **Moduł II**

W roku 2020 z pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym skorzystało 22 beneficjentów.

Podział środków otrzymanych w 2020 roku na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”

W ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w 2020 roku do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie wpłynęło w sumie 77 wniosków na łączną kwotę 287 112,66 zł, z których pozytywną weryfikację przeszło 66 wniosków o łącznej wartości 239 203,81 zł. Ostatecznie dofinansowaniem objętych zostało 51 beneficjentów programu, a łączna wysokość dofinansowań wyniesie 230 819,23 zł.

Łączna kwota środków finansowych przeznaczonych na realizację programu przez PFRON w 2020 roku wyniosła 242 690,62 zł, w tym na realizację:

- a) Modułu I w wysokości 140 000,00 zł,
- b) Modułu II w wysokości 102 690,62 zł.

Wyniki badania – Moduł I

W badaniu ewaluacyjnym ex – post wzięło udział 15 beneficjentów pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*, którzy skorzystali z dofinansowania na likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową (w ramach Modułu I). Ankiety końcową wypełniło 26,7% kobiet oraz 73,3% mężczyzn. Wśród uczestników badania największy odsetek stanowili beneficjenci w wieku od 26 do 44 lat – 66,7% oraz w wieku od 45 do 67 lat – 20,0%. W badaniach brało udział także 13,3% osób reprezentujących beneficjentów w wieku do 18 lat. Beneficjenci biorący udział w badaniu ewaluacyjnym to w głównej mierze osoby posiadające znaczny oraz umiarkowany stopień niepełnosprawności. Takie stopnie niepełnosprawności wskazało odpowiednio 53,3% oraz 40,0% badanych. 6,7% respondentów posiada orzeczenie niepełnosprawności w przypadku dzieci do 16 roku życia. Ankietowani uczestnicy pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*, którzy skorzystali z dofinansowania na likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową są niepełnosprawne ze względu na różne rodzaje schorzeń. Największy odsetek badanych osób korzystających z pomocy w ramach Modułu I – 46,7% to osoby niepełnosprawne ze względu na dysfunkcję narządu ruchu. Po 26,7% badanych wskazało choroby neurologiczne oraz choroby narządu wzroku. Co piąty uczestnik badania wskazał na zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu. Część ankietowanych beneficjentów – po 13,3% wskazała na inne schorzenia, w tym endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zespęczenia, choroby układu krwiotwórczego oraz orzeczenie wydawane przez ZUS. Mniejsza grupa badanych – po 6,7% wskazała na cukrzycę typu I oraz choroby układu moczowo – płciowego. Suma wskazań dotyczących schorzeń jest większa niż 100% ze względu na możliwość wymienienia kilku odpowiedzi. W badaniu brało udział 46,7% respondentów posiadających wykształcenie wyższe, 20,0% badanych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, 13,3% z wykształceniem średnim zawodowym, 13,3% z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej oraz 6,7% z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Naukę kontynuuje 33,3% badanych beneficjentów, spośród których 33,3% korzysta z dofinansowania do poniesionych kosztów nauki.

Przedmiot dofinansowania ze środków PFRON

Według danych 73,3% uczestników badania uzyskało dofinansowanie ze środków PFRON w ramach jednego obszaru, natomiast 26,7% w ramach dwóch obszarów. Beneficjenci korzystający ze środków PFRON na likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową programu *Aktywny Samorząd* - Moduł I, mogą uzyskać wsparcie na zakup wielu przedmiotów i programów - w wielu obszarach. Według danych największy odsetek badanych beneficjentów skorzystał z pomocy w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania – 53,3%. Część beneficjentów – 20,0% otrzymało pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego. 13,3% badanych skorzystało z zakupu i montażu oprzyrządowania (do posiadanego wcześniej samochodu). Natomiast po 6,7% badanych skorzystało z dofinansowania szkoleń z zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego/ oprogramowania oraz zapewnienia opieki dla osoby zależnej. Zdaniem wszystkich badanych przedmioty dofinansowane ze środków PFRON, które uzyskali beneficjenci są nadal sprawne. Z przedmiotu dofinansowania zakupionego w ramach programu korzystają najczęściej tylko i wyłącznie beneficjenci – 85,7%. Zdarzają się jednak sytuacje, że z przedmiotu dofinansowania korzystają także dzieci beneficjenta – 7,1% wskazań oraz współmałżonek beneficjenta – także 7,1% wskazań.

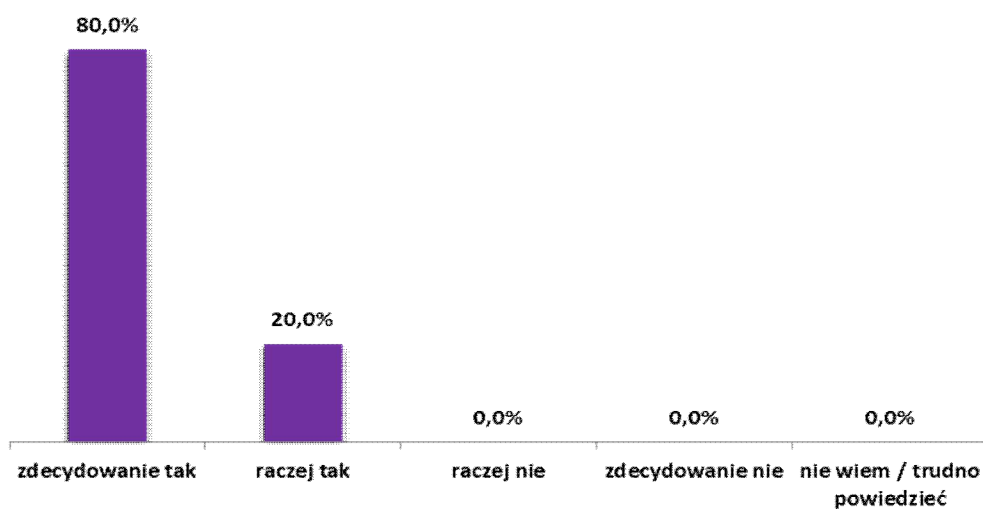
Rysunek 1. Przedmiot dofinansowania ze środków PFRON – Moduł I

Stopień zadowolenia z uzyskanego wsparcia

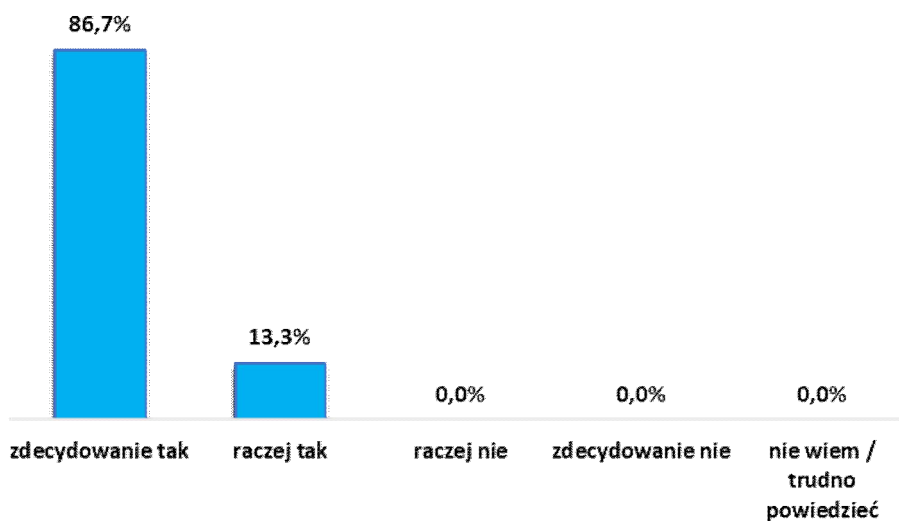
Według danych wszyscy beneficjenci pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* Moduł I są zadowoleni z uzyskanego wsparcia, w tym 80,0% badanych wskazało odpowiedź *zdecydowanie tak*, natomiast 20,0% *raczej tak*. Takie wyniki potwierdzają bardzo wysoki stopień zadowolenia uczestników badania z uzyskanego wsparcia.

Rysunek 2. Stopień zadowolenia z uzyskanego wsparcia.

Wysoki stopień zadowolenia beneficjentów z udziału w Programie *Aktywny Samorząd* potwierdza także bardzo wysoki odsetek badanych, którzy poleciliby innym osobom udział w Programie *Aktywny Samorząd*. Okazuje się, że każdy z badanych – 100,0% poleciłby możliwość skorzystania z Programu *Aktywny Samorząd* innym osobom.

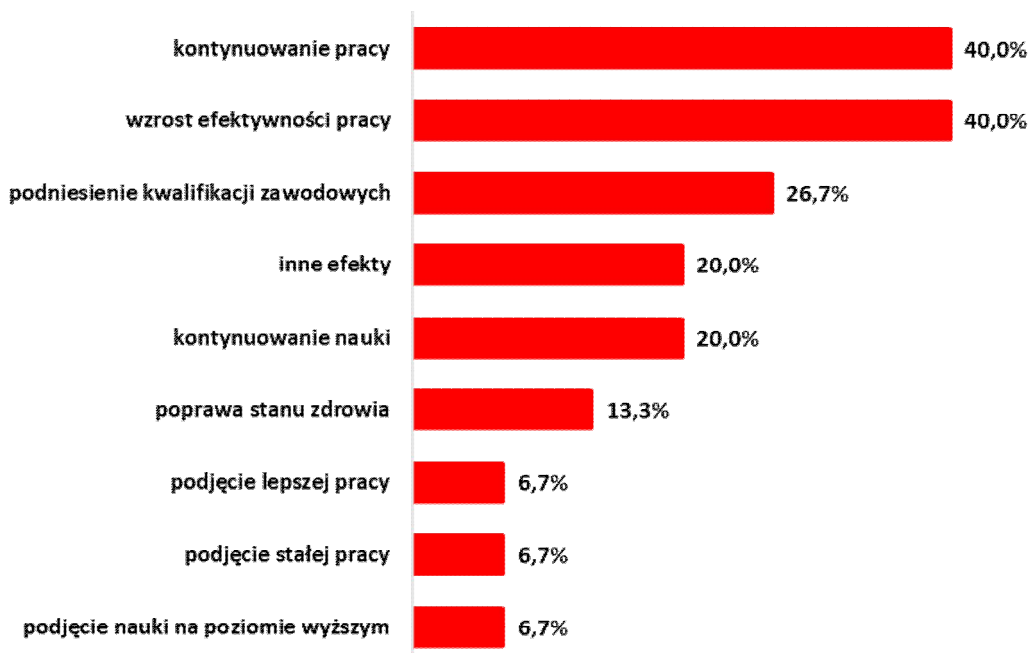
Rysunek 3. Czy polecił(a)by Pani/Pan udział w Programie Aktywny Samorząd?

Rehabilitacja zawodowa adresata programu Aktywny Samorząd

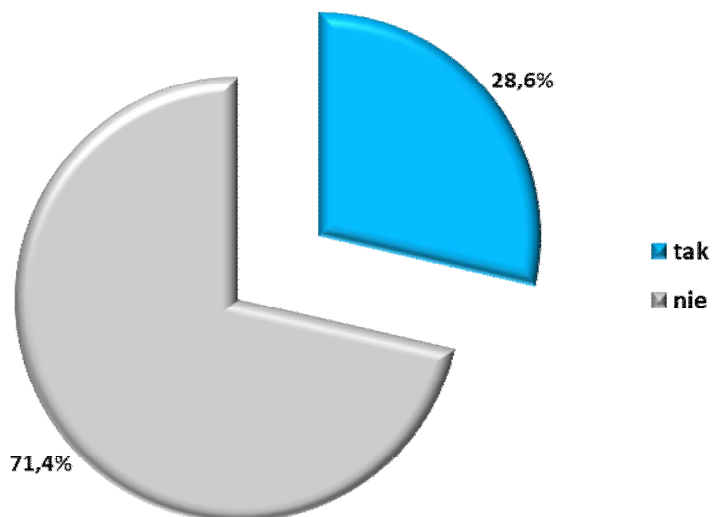
Dofinansowanie uzyskane przez beneficjentów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Modułu I pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* pozwoliło adresatom Programu przede wszystkim na kontynuowanie pracy – 40,0% oraz wzrost efektywności pracy – także 40,0% wskazań. Udział w Programie przyczynił się również w dużym stopniu do podniesienia kwalifikacji zawodowych – 26,7%. Co piąty uczestnik badania - 20,0% wskazał także na inne efekty udziału w programie takie jak: pomoc w życiu codziennym, likwidacja barier w codziennej komunikacji oraz zwiększenie mobilności. Taki sam odsetek badanych – 20,0% wskazał na kontynuowanie nauki. Poprawę stanu zdrowia wskazało 13,3% badanych. W mniejszym stopniu (6,7% wskazań) efektem programu było podjęcie lepszej pracy, podjęcie stałej pracy oraz podjęcie nauki na poziomie wyższym. Tytułem uzupełnienia należy zwrócić uwagę, iż każdy z badanych mógł wskazać kilka odpowiedzi dlatego suma wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 4. Dofinansowanie ze środków PFRON w ramach programu umożliwiło.

Zdecydowanie większa grupa adresatów programu – 71,4% przed uzyskaniem pomocy ze środków PFRON, nie podejmowała prób poszukiwania pracy. Mniejszy odsetek respondentów – 28,6% wykazywał aktywność w zakresie podejmowania zatrudnienia.

Rysunek 5. Czy przed uzyskaniem pomocy ze środków PFRON, podejmował/a Pan/i próby poszukiwania pracy?

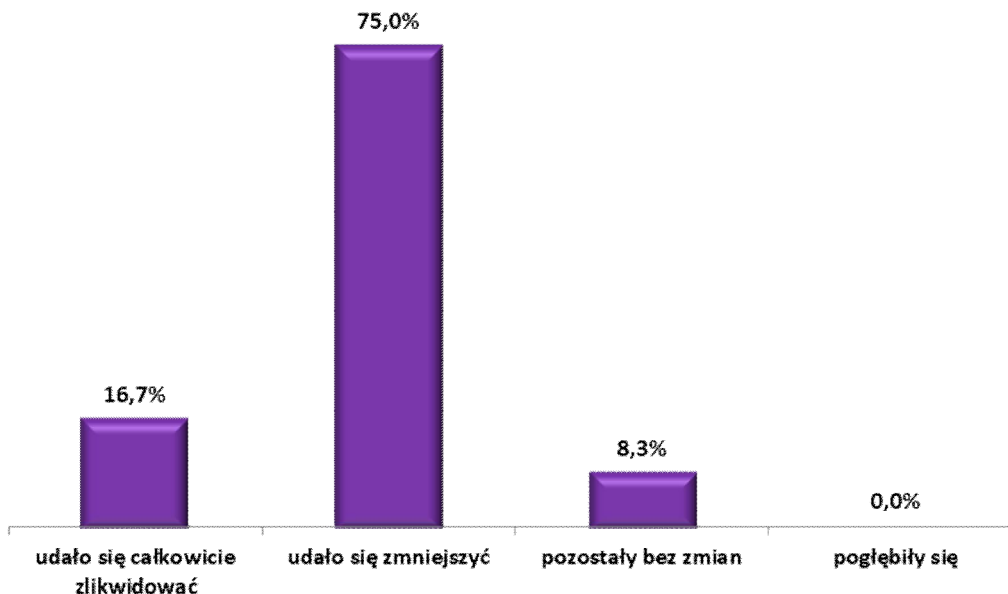
Największe przeszkody, które beneficjenci napotykali podczas aktywizacji zawodowej to przede wszystkim: zły stan zdrowia – 41,7%, brak ofert pracy – 16,7%, bariery architektoniczne, komunikacyjne i inne – 8,3% oraz brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych także 8,3% wskazań.

Wpływ programu Aktywny Samorząd na likwidację barier aktywności zawodowej

Na podstawie przedstawionych danych należy stwierdzić, że udział badanych beneficjentów w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* Moduł I przyczynił się do zmniejszenia lub zniwelowania części przeszkód utrudniających aktywizację zawodową. Według danych, łącznie aż 91,7% respondentów uważa, że udało się przezwyciężyć napotkane wcześniej przeszkody związane z podejmowaniem zatrudnienia. Zdaniem 75,0% badanych trudności udało się zmniejszyć, natomiast zdaniem 16,7% bariery udało się całkowicie zlikwidować. Niewielki odsetek badanych – 8,3% nie zauważył wpływu uzyskania dofinansowania na likwidację barier uniemożliwiających aktywizację zawodową. Reasumując udział

w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* przyczynił się do zniwelowania przeszkód, które utrudniały aktywność zawodową beneficjentów programu.

Rysunek 6. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/Pan, że trudności/ przeszkody wymienione wyżej tj. dotyczące aktywności zawodowej.

Rehabilitacja społeczna beneficjenta programu

Dofinansowanie ze środków PFRON w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* Moduł I zmieniło bardzo wiele w zakresie rehabilitacji społecznej beneficjentów programu. Udział w programie pozwolił beneficjentom przede wszystkim na polepszenie warunków życia – 73,3% oraz na nawiązanie i podtrzymanie kontaktu z innymi ludźmi – 66,7% wskazań. Udział w programie pozwolił beneficjentom także na rozwijanie własnych zainteresowań – 53,3% wskazań oraz na likwidację barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym – także 53,3% wskazań. Beneficjenci wskazali także na takie efekty partycypacji w programie w zakresie rehabilitacji społecznej jak: usamodzielnienie się – 46,7% odpowiedzi, likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się, barier transportowych – 26,7% wskazań, kontynuowanie nauki – także 26,7% wskazań oraz podjęcie nauki na poziomie wyższym 13,3% odpowiedzi. Tytułem uzupełnienia należy zauważyć, że każdy z badanych mógł udzielić większej liczby odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%.

Rysunek 7. Wpływ uzyskanego dofinansowania ze środków PFRON na aktywność społeczną beneficjentów programu.

Zdaniem uczestników badania, największe i najważniejsze bariery aktywności społecznej dotyczą przede wszystkim wszelkich ograniczeń związanych z niepełnosprawnością – 53,3% wskazań oraz ograniczeń związanych z brakiem sprzętu elektronicznego np. komputer, laptop, smartfon itp. – 46,7% wskazań. Kolejne trudności ograniczające aktywność i rehabilitację społeczną, które wskazało 40,0% beneficjentów to bariery architektoniczne, komunikacyjne i inne, brak odpowiedniego oprogramowania ułatwiającego komunikację oraz trudności natury finansowej. Zły stan zdrowia wskazało 26,7% badanych, natomiast trudność w znalezieniu oferty (kulturalnej, turystycznej) wskazało 13,3% badanych. Najmniejsza grupa badanych – 6,7% zwróciła uwagę na ograniczenia epidemiczne. Prezentowana suma odpowiedzi nie jest równa 100% ze względu na możliwość wskazania większej liczby odpowiedzi.

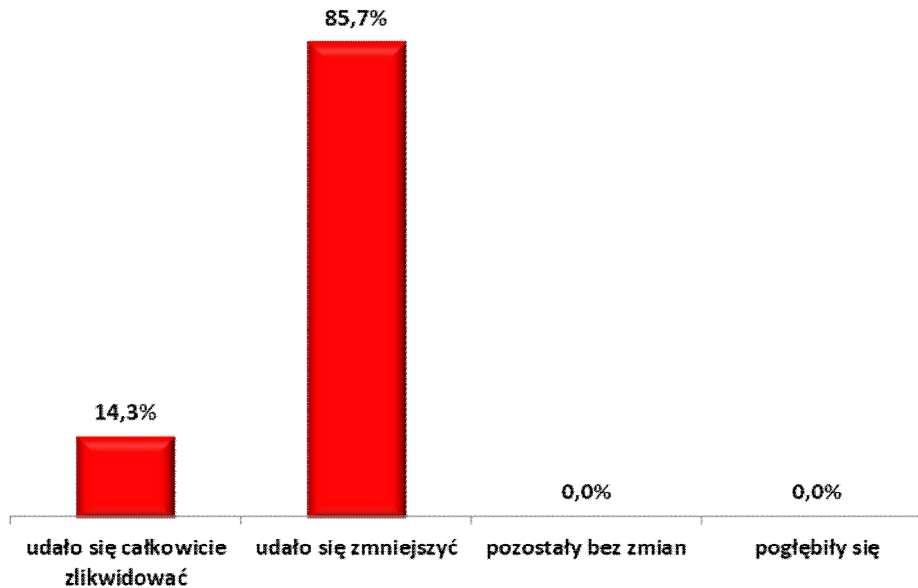
Rysunek 8. Jakie trudności / przeszkody towarzyszyły Panu/Pani w podejmowaniu aktywności społecznej?

Wpływ programu Aktywny Samorząd na likwidację barier w zakresie aktywności społecznej.

Udział beneficjentów w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* Moduł I w 2020 przyczynił się do zmniejszenia przeszkód w pełnej aktywności społecznej. Zdiagnozowane i wskazane bariery aktywności społecznej, zdaniem wszystkich badanych udało się zmniejszyć lub całkowicie zlikwidować. Prezentowane dane oznaczają, że uczestnictwo w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* przyczynia się do likwidacji obiektywnych barier uniemożliwiających pełną aktywność społeczną osób niepełnosprawnych.

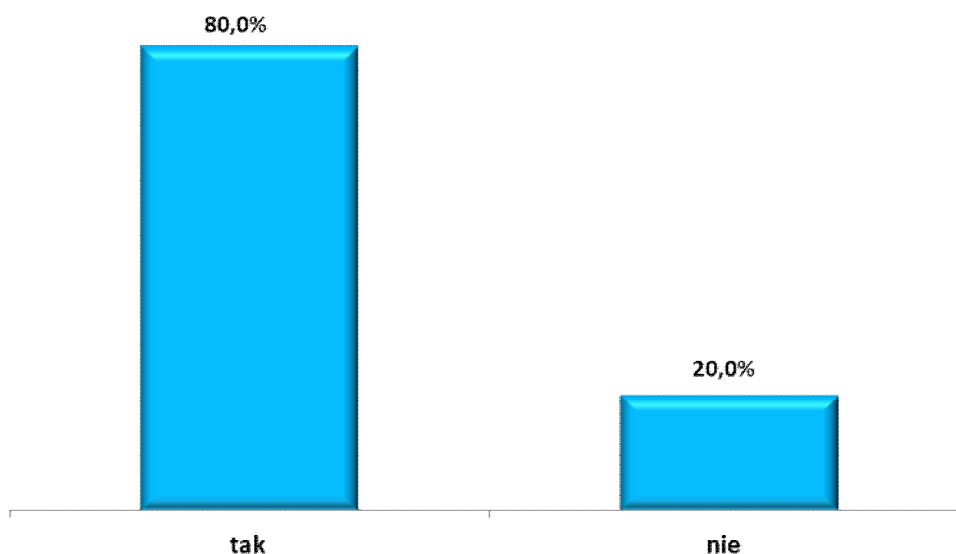
Rysunek 9. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/ Pan, że trudności/przeszkody dotyczące aktywności społecznej

Wpływ programu na rehabilitację zawodową i społeczną

Udział w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* przyczynił się do likwidacji barier, które uniemożliwiały uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym oraz w dostępie do edukacji. Według danych większość badanych – 80,0% potwierdziło taki wpływ programu. Część badanych – 20,0% wskazało odmienną opinię.

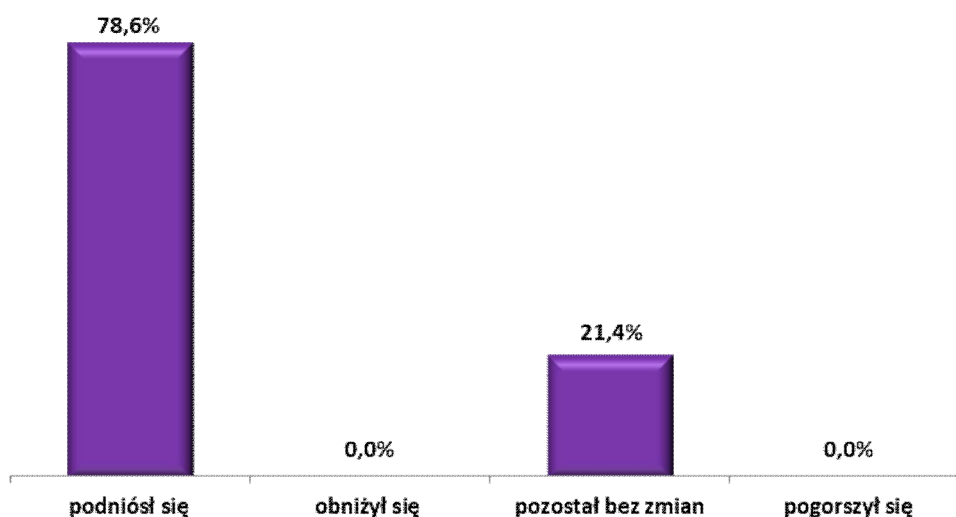
Rysunek 10. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie Aktywny Samorząd zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym lub w dostępie do edukacji?

Wpływ programu na poziom życia beneficjentów

Wyniki przeprowadzonych badań jednoznacznie wskazują, że poziom życia uczestników pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* Moduł I dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON zdecydowanie podniósł się. Taką opinię wyraziło – 78,6% uczestników badania. Więcej niż co piąta ankietowana osoba – 21,4% uważa, że w wyniku uczestnictwa w projekcie ich poziom życia nie uległ zasadniczym zmianom. Pilotażowy program *Aktywny Samorząd* spełnia bardzo ważną rolę w zakresie pozytywnych zmian w życiu społeczno – zawodowym osób niepełnosprawnych jak i wpływa na podniesienie poziomu i jakości życia jego uczestników.

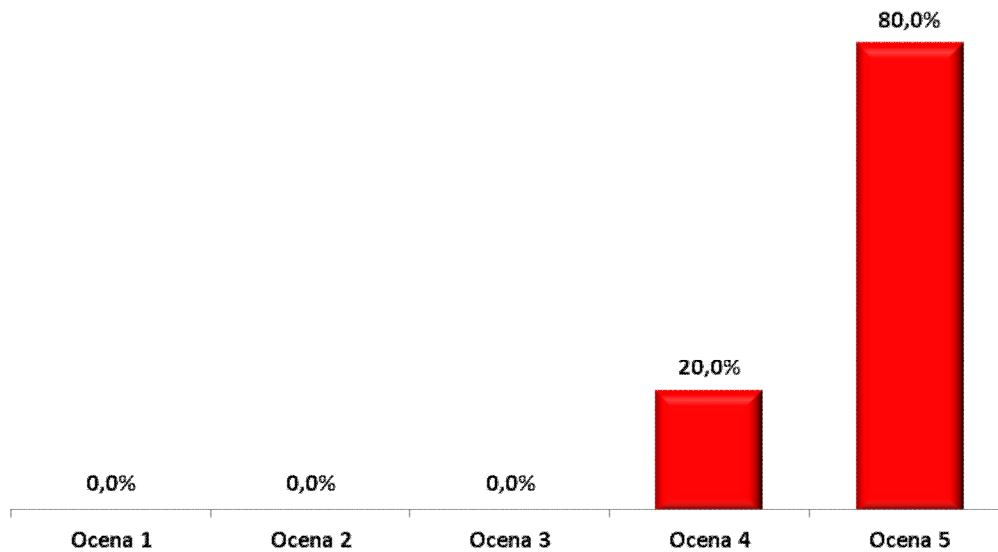
Rysunek 11. Dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON w ramach programu poziom życia beneficjentów:

Ocena obsługi pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie

Uczestnicy pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* korzystający ze wsparcia w ramach Modułu I, bardzo wysoko oceniają obsługę programu realizowaną przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Wszyscy uczestnicy badania – 100,0% wskazali pozytywne oceny świadczące o wysokiej jakości obsługi świadczonej przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie. W rozkładzie odpowiedzi nie wskazano negatywnych ocen, co potwierdza bardzo dobrą współpracę w zakresie obsługi beneficjentów programu.

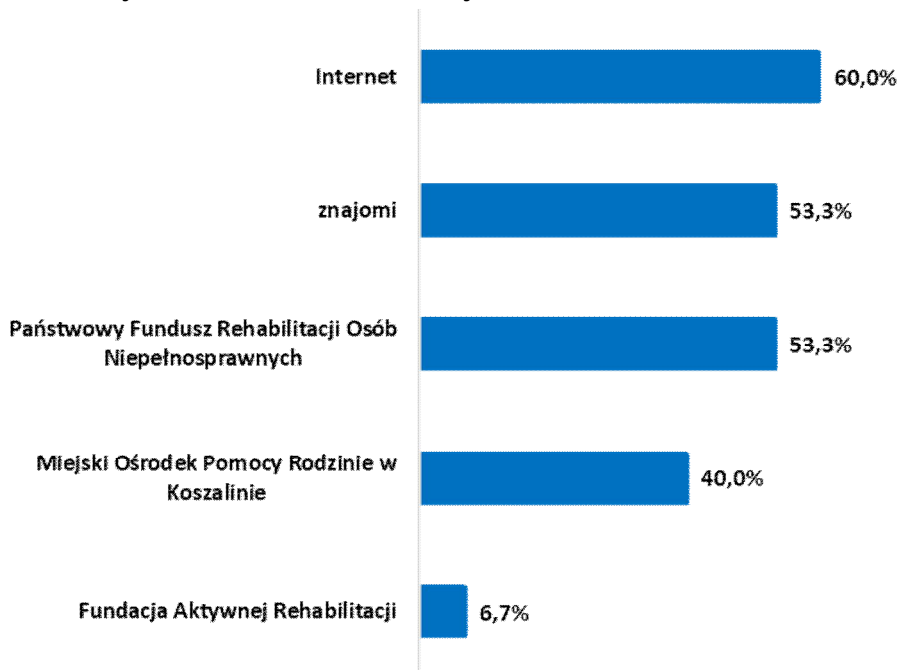
Rysunek 12. Jak ocenia Pani/Pan obsługę programu przez pracowników MOPR w Koszalinie (w skali od 1 do 5)? (ocena w skali od 1 do 5, gdzie 1 to najniższa ocena, 5 ocena najwyższa)

Źródło informacji o programie Aktywny Samorząd

Informacje o pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* beneficjenci uzyskali przede wszystkim z Internetu – 60,0% wskazań, od znajomych – 53,3%, z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 53,3% z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie – 40,0% oraz z Fundacji Aktywnej Rehabilitacji – 6,7%. Suma przedstawionych odpowiedzi jest większa od 100% ze względu na możliwość wskazania kilku odpowiedzi.

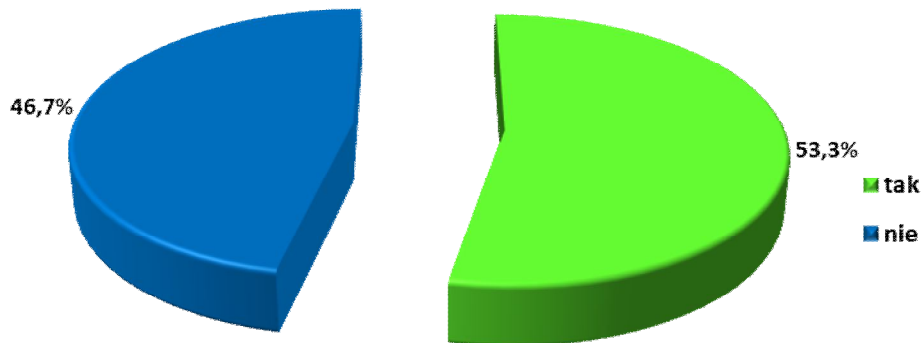
Rysunek 13. Jakie było Pani/Pana źródło informacji o możliwości dofinansowania w ramach programu?

Działalność na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych

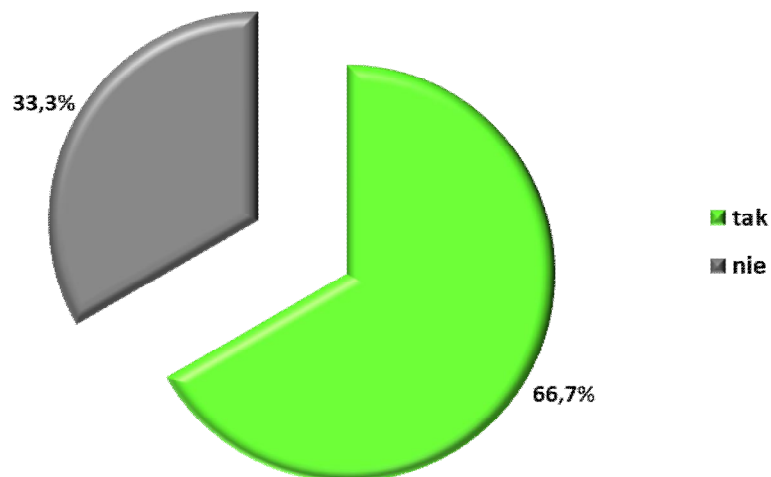
Większa grupa uczestników programu – 53,3% działa na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych. Mniejszy odsetek badanych – 46,7% nie uczestniczy w takiej działalności.

Rysunek 14. Czy działa Pani/Pan na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych

W działalność na rzecz osób niepełnosprawnych chciałoby się zaangażować 66,7% badanych. Brak zainteresowania takimi działaniami wskazało 33,3% badanych respondentów.

Rysunek 15. Czy chciałaby / chciałby Pani/Pan zaangażować się na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych?

Wyniki badania – Moduł II

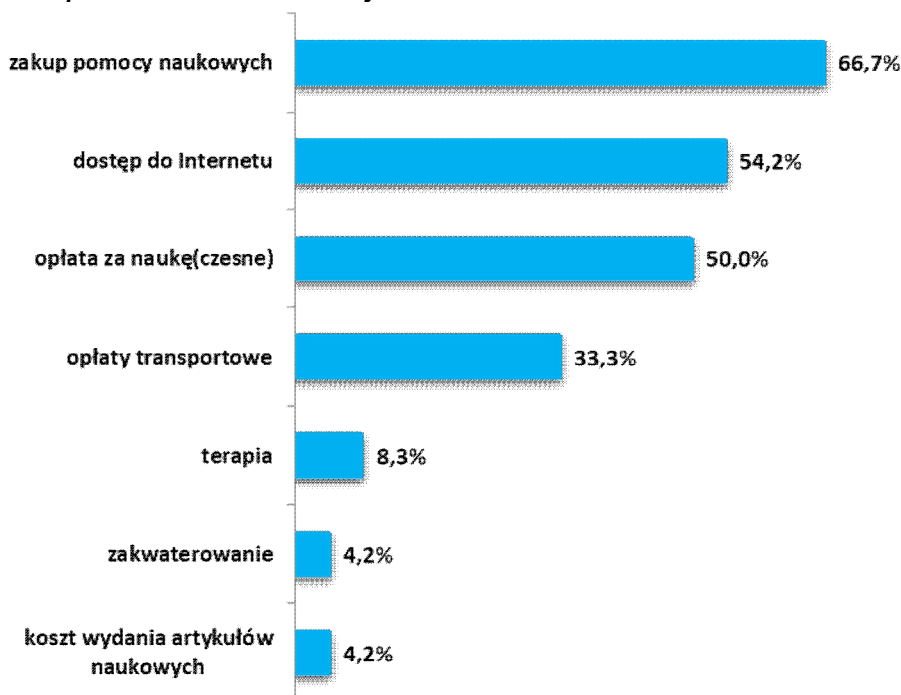
W badaniu ewaluacyjnym ex – post wzięło udział 24 beneficjentów pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*, którzy skorzystali z pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (w ramach Modułu II) w 2020 roku. Wśród uczestników badania większą grupę stanowiły kobiety – 54,2%, odsetek mężczyzn, którzy brali udział w badaniu to 45,8%. W badaniach brało udział 54,2% beneficjentów w wieku od 19 do 25 lat, 37,5% badanych w wieku od 26 do 44 lat oraz 8,3% w wieku od 45 do 67 lat. Wśród respondentów największą grupę stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe – 66,7%. Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiadało 25,0% respondentów, natomiast 8,3% badanych osób posiadało wykształcenie średnie zawodowe. Największa grupa badanych – 66,7% posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności, natomiast po 16,7% badanych posiada znaczny oraz lekki stopień niepełnosprawności. Osoby korzystające z pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym są niepełnosprawne ze względu na różne rodzaje schorzeń. Największa grupa badanych osób – 41,7% wskazała na upośledzenie narządu ruchu. 37,5% badanych wymieniło inne schorzenia, w tym: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 25,0% respondentów wskazało choroby neurologiczne, natomiast 8,3% wymieniło całościowe zaburzenia rozwoju. Mniejsza grupa badanych - po 4,2% wymieniło takie schorzenia jak: zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, choroby narządu wzroku, epilepsję, choroby układu oddechowego i krążenia, choroby układu moczowo – płciowego oraz orzeczenie wydawane przez ZUS. Ze względu na możliwość wskazania kilku schorzeń suma odpowiedzi jest większa niż 100%.

Przedmiot dofinansowania ze środków PFRON - Moduł II

Według danych zdecydowana większość ankietowanych osób – 75,0% uzyskała dofinansowanie ze środków PFRON w ramach jednego obszaru, natomiast 25,0% badanych uzyskało wsparcie w ramach dwóch obszarów. Największy odsetek uczestników pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* – 50,0% uzyskał dofinansowanie do studiów I stopnia (kończące się uzyskaniem tytułu: licencjat, inżynier). 25,0% badanych otrzymało dofinansowanie do studiów II stopnia (wymaga uprzedniego ukończenia studiów I stopnia (kończące się uzyskaniem tytułu: magister, magister inżynier). 20,8% badanych skorzystało z możliwości sfinansowania studiów podyplomowych. Po 8,3% badanych

uzyskało wsparcie finansowe do podjęcia jednolitych studiów magisterskich (kończące się uzyskaniem tytułu: magister, magister inżynier oraz studiów doktoranckich. Większy odsetek badanych 73,9% uzyskał dofinansowanie do nauki w szkole / uczelni państwowej. Mniejsza grupa badanych – 26,1% otrzymała wsparcie finansowe do podjęcia nauki w szkole / studiach prywatnych. Uwzględniając profil wydziału uczelni, na którym uczą się beneficjenci wynika, że zdecydowanie największy odsetek kształci/kształcił się na kierunkach: humanistycznych – 58,4%. Badani uczestnicy programu kształcili się także na kierunkach ekonomicznych – 25,0%, technicznych – 12,5%, medycznych – 4,2 oraz artystycznych – także 4,2% wskazań. Połowa badanych uczestników pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* – 50,0% uczyło lub uczy się w trybie niestacjonarnym (wieczorowy, zaoczny lub eksternistyczny za pośrednictwem Internetu). Taki sam odsetek badanych – 50,0% kształcił się lub kształci się w trybie dziennym – stacjonarnym. Dofinansowanie uzyskane w ramach programu przeznaczone zostało głównie na: zakup pomocy naukowych – 66,7% wskazań, na dostęp do Internetu – 54,2% oraz na opłatę za naukę (czesne) – 50,0% wskazań. Środki z programu przeznaczone zostały także na opłaty transportowe – 33,3%. Mniejszy odsetek badanych przeznaczył uzyskane środki na terapię – 8,3%, zakwaterowanie – 4,2% wskazań oraz na koszt wydania artykułów naukowych także 4,2% wskazań. Suma prezentowanych odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania kilku odpowiedzi.

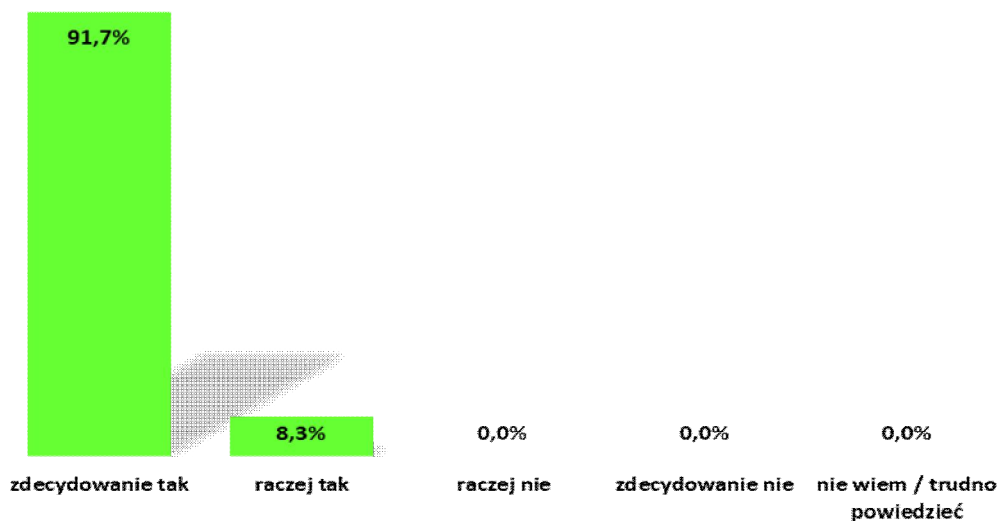
Rysunek 16. Na co przeznaczone zostało otrzymane dofinansowanie?

Stopień zadowolenia z uzyskanego dofinansowania

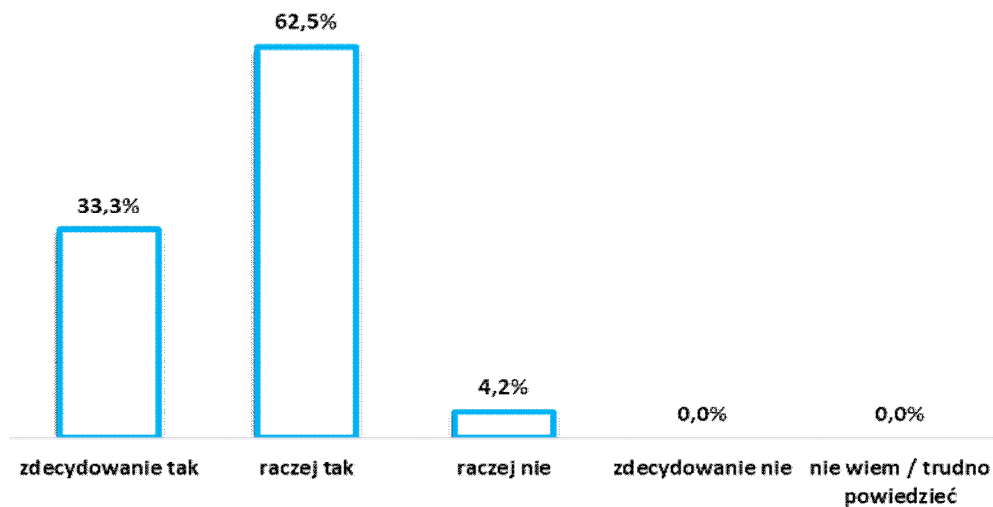
Wszyscy ankietowani uczestnicy pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* – 100,0% są zadowoleni z uzyskanego dofinansowania, w tym 91,7% jest zdecydowanie zadowolonych, natomiast 8,3% jest raczej zadowolonych. Warto zauważyć, że żadna z badanych osób nie wskazała negatywnych ocen. Takie dane jednoznacznie potwierdzają wysoki poziom zadowolenia uczestników z otrzymanego wsparcia.

Rysunek 17. Stopień zadowolenia z wysokości uzyskanego dofinansowania

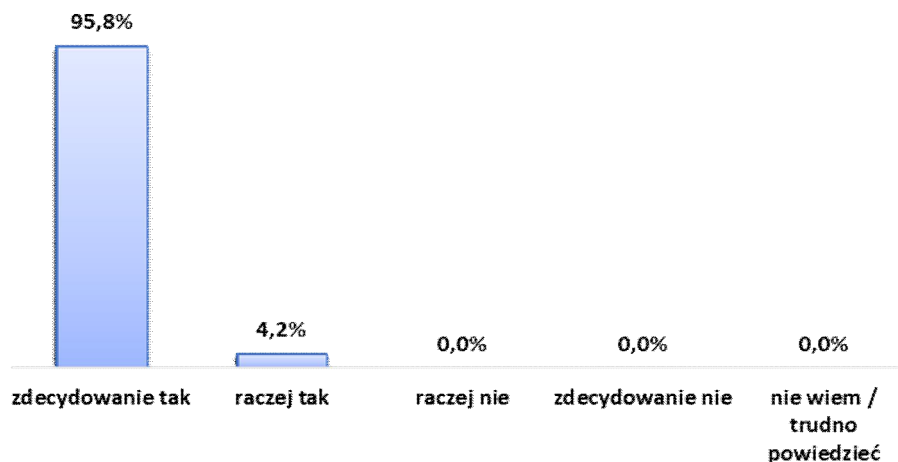
Zdecydowana większość beneficjentów programu *Aktywny Samorząd* – łącznie 95,8% badanych, uważa że wysokość uzyskanego dofinansowania otrzymanego w ramach programu jest wystarczająca. Innego zdania było tylko 4,2% badanych, którzy uważają, że wysokość uzyskanego dofinansowania nie jest optymalna

Rysunek 18. Czy wysokość otrzymanego dofinansowania jest wystarczająca?

Okazuje się, że wszyscy uczestnicy badania poleciliby innym osobom udział w Programie *Aktywny Samorząd*, w tym 95,8% badanych wskazało odpowiedź *zdecydowanie tak*, natomiast 4,2% *raczej tak*.

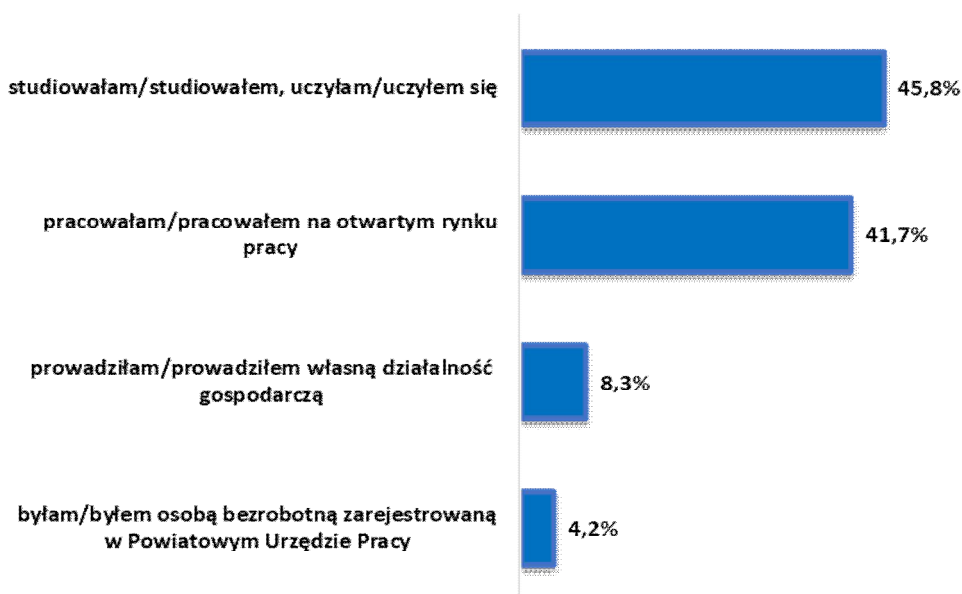
Rysunek 19. Czy polecił(a)by Pani/Pan udział w Programie Aktywny Samorząd?

Wpływ programu na sytuację zawodową uczestników.

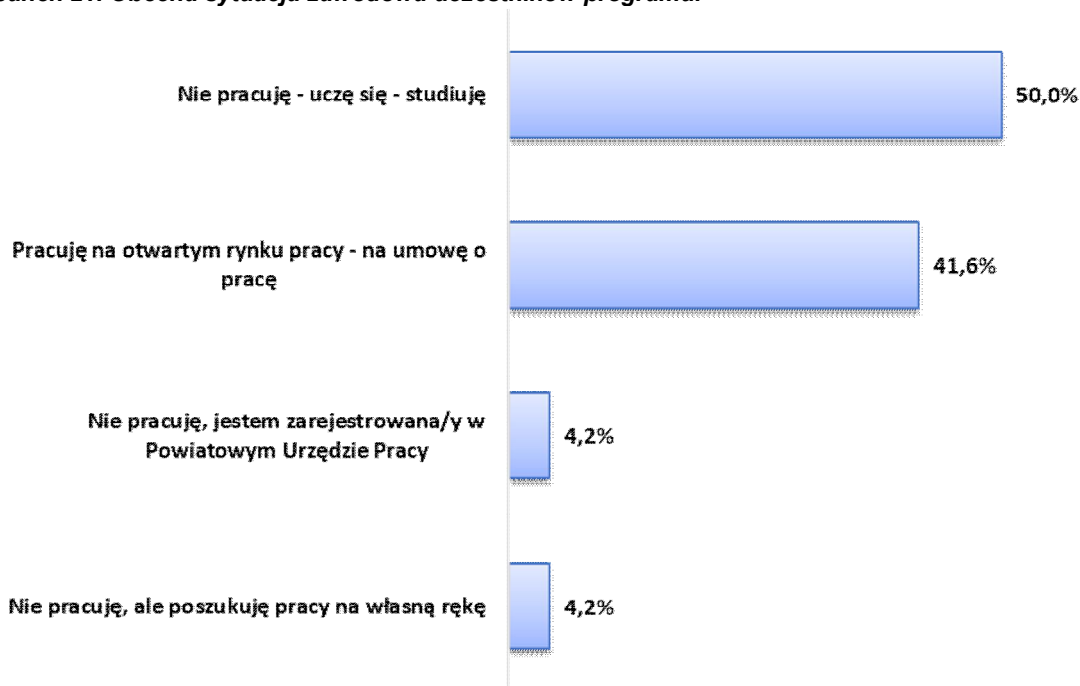
Poniżej przedstawiono wpływ pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* na sytuację zawodową uczestników programu. Przed przystąpieniem do programu 45,8% badanych studiowało, uczyło się. Nieznacznie mniejsza grupa badanych – 41,7% przed rozpoczęciem uczestnictwa w programie pracowała na otwartym rynku pracy. Mniejsza grupa badanych – 8,3% prowadziła działalność gospodarczą, natomiast 4,1% badanych pozostawało bez pracy - było osobą bezrobotną zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Rysunek 20. Sytuacja zawodowa przed przystąpieniem do programu

Aktualnie, w chwili badania zdecydowana większość respondentów – 50,0% nie pracuje, uczy się, studiuje, natomiast 41,6% uczestników pracuje na otwartym rynku pracy na umowę o pracę. Po 4,2% badanych respondentów nie pracuje, ale poszukuje pracy na własną rękę oraz nie pracuje i jest zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

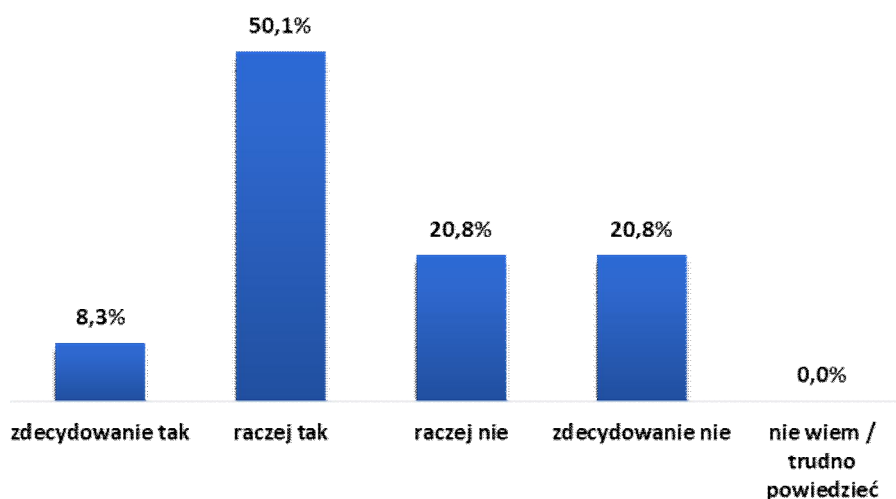
Rysunek 21. Obecna sytuacja zawodowa uczestników programu.

Wpływ programu Aktywny Samorząd na podjęcie i kontynuowanie nauki

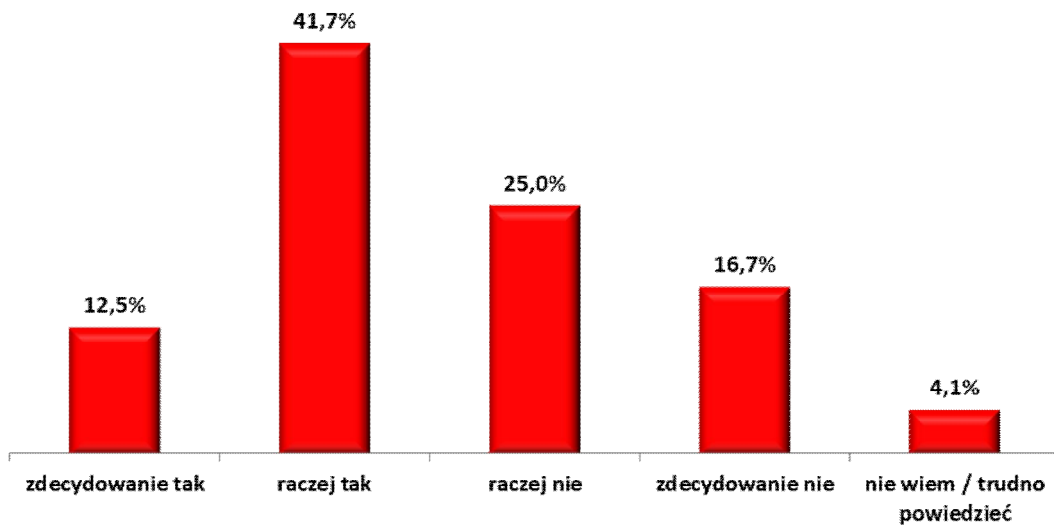
Chcąc zbadać wpływ pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* na podjęcie i kontynuowania nauki zapytano beneficjentów programu „Czy gdyby nie uzyskał/uzyskała(a) Pan/Pani wsparcia finansowego w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*, to czy rozpoczął/rozpoczęła by Pan/Pani naukę lub studia? Zgodnie z przedstawionymi danymi większa grupa badanych beneficjentów pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* – 58,4% rozpoczęłyby naukę bez finansowego wsparcia w ramach programu. Mniejszy odsetek badanych 41,6% nie rozpoczęłyby nauki bez możliwości uzyskania wsparcia finansowego w ramach programu. Uzyskane wsparcie finansowe być może przyspieszyło podjęcie takiej decyzji przez beneficjentów. Wsparcie w ramach programu było kluczowe dla podjęcia decyzji o rozpoczęciu nauki przez taką grupę badanych. Reasumując pilotażowy program *Aktywny Samorząd* ewidentnie przyczynił się do rozpoczęcia nauki przez znaczną grupę osób niepełnosprawnych – 41,6% które bez wsparcia nie podjęłyby dalszej edukacji.

Rysunek 22. Czy gdyby nie uzyskał/uzyskała(a) Pan/Pani wsparcia finansowego w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*, to czy rozpoczął/rozpoczęła by Pan/Pani naukę lub studia?

Według danych ponad połowa badanych beneficjentów programu *Aktywny Samorząd* – łącznie 54,2% kontynuowałyby naukę, gdyby nie uzyskała wsparcia finansowego w ramach programu. Mniejszy odsetek badanych – 41,7% nie kontynuowałyby nauki, gdyby nie otrzymane wsparcie. Te dane po raz kolejny potwierdzają istotną rolę programu w zakresie zwiększania dostępu do edukacji i umożliwienia podejmowania nauki osobom niepełnosprawnym.

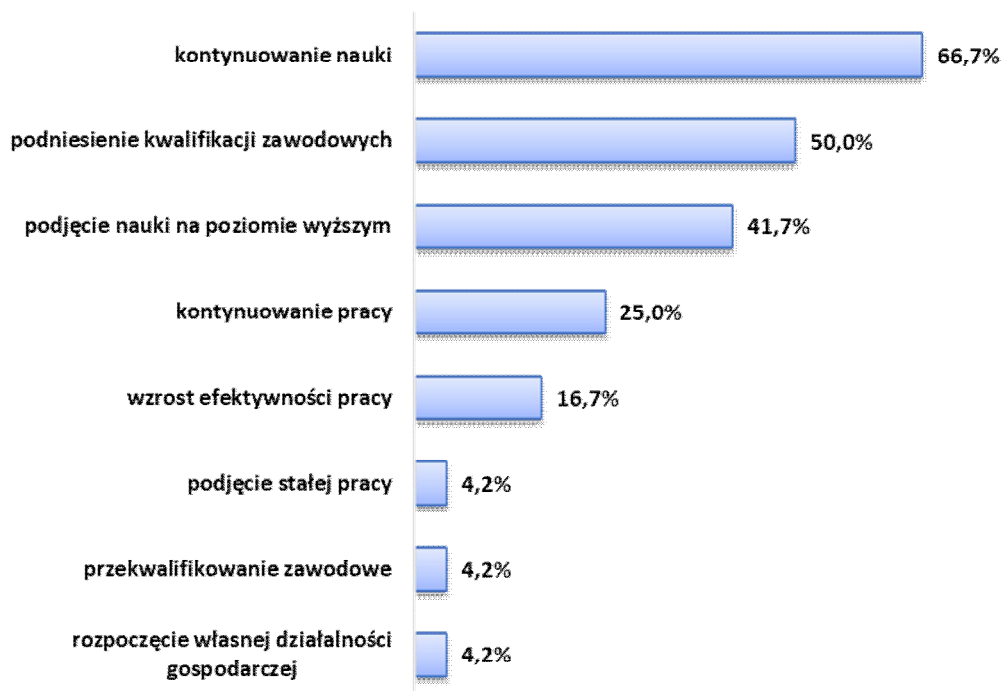
Rysunek 23. Czy gdyby nie uzyskał/uzyskała(a) Pan/Pani wsparcia finansowego w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*, to czy kontynuował by Pan/Pani naukę lub studia?

Rehabilitacja zawodowa beneficjentów pilotażowego programu Aktywny Samorząd

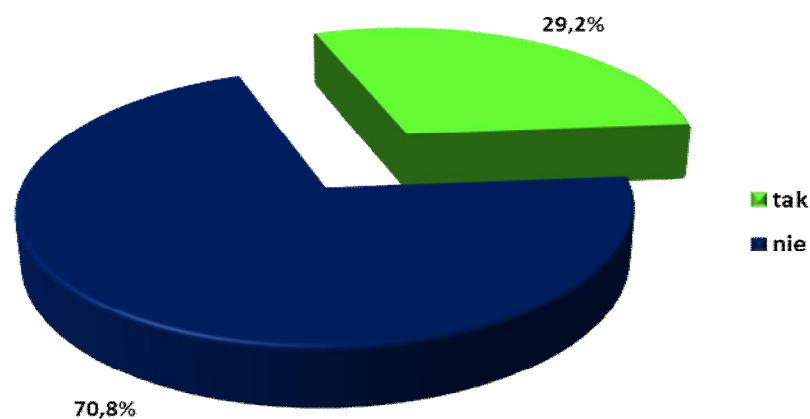
Dofinansowanie uzyskane przez beneficjentów, którzy otrzymali wsparcie w ramach Modułu II pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* pozwoliło beneficjentom programu przede wszystkim na kontynuowanie nauki – 66,7%, podniesienie kwalifikacji zawodowych – 50,0% oraz podjęcie nauki na poziomie wyższym – 41,7% wskazań. Kolejne ważne efekty partycypacji w programie to także: kontynuowanie pracy – 25,0% wskazań oraz wzrost efektywności pracy – 16,7% wszystkich odpowiedzi. Pozostałe odpowiedzi przedstawione zostały na wykresie. Suma prezentowanych odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania większej liczby odpowiedzi.

Rysunek 24. Dofinansowanie ze środków PFRON w ramach programu umożliwiło.

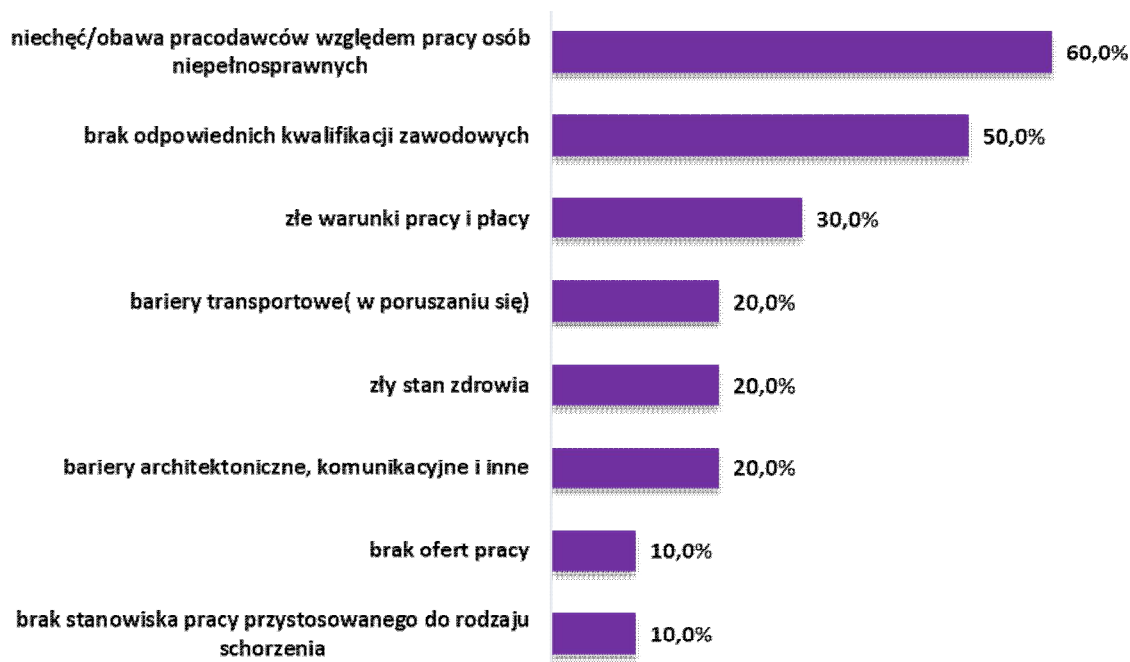
Większość beneficjentów programu – 70,8% przed uzyskaniem pomocy ze środków PFRON, nie podejmowała próby poszukiwania pracy. Pozostała grupa respondentów – 29,2% wykazywała aktywność w zakresie poszukiwania zatrudnienia.

Rysunek 25. Czy przed uzyskaniem pomocy ze środków PFRON, podejmował/a Pan/i próby poszukiwania pracy?

Trudności jakie napotkali ankietowani podczas prób podejmowania zatrudnienia to przede wszystkim: niechęć/obawa pracodawców względem pracy osób niepełnosprawnych – 60,0% wskazań, brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych – 50,0% wskazań oraz złe warunki pracy i płacy – 30,0%. Kolejne ważne bariery utrudniające osobom niepełnosprawnym aktywizację zawodową wskazało po 20,0% badanych – są to w kolejności: bariery transportowe (w poruszaniu się), zły stan zdrowia oraz bariery architektoniczne, komunikacyjne i inne. Pozostałe bariery w podjęciu zatrudnienia przedstawiono na wykresie. Suma omawianych wskazań jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania kilku odpowiedzi.

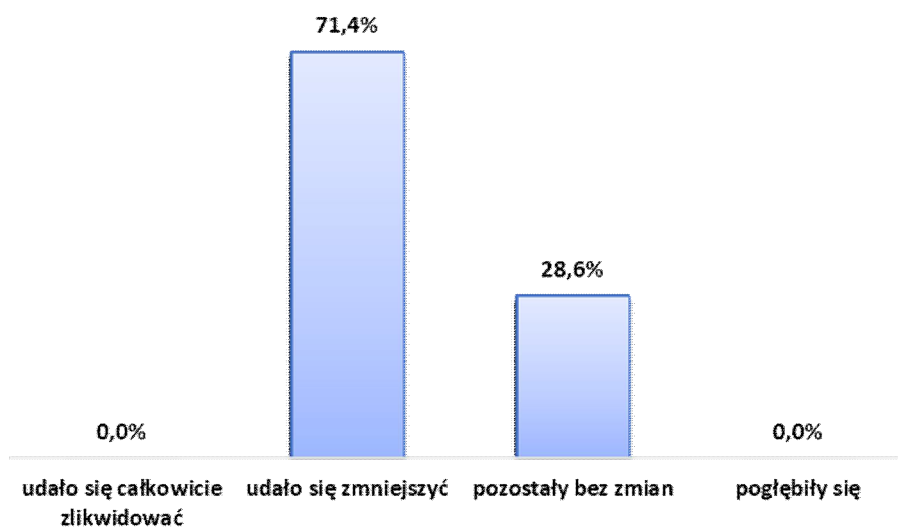
Rysunek 26. Przeszkody w podjęciu zatrudnienia.

Wpływ pilotażowego programu Aktywny Samorząd na likwidację barier w zakresie aktywności zawodowej.

Na podstawie przedstawionych danych należy stwierdzić, że udział badanych beneficjentów w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* przyczynił się do zmniejszenia barier i trudności dotyczących aktywizacji zawodowej. Zdaniem większości badanych respondentów - 71,4% poprzez udział w Programie udało się zmniejszyć napotkane wcześniej przeszkody związane z podejmowaniem zatrudnienia. Brak wpływu programu na zmniejszenie lub likwidację barier uniemożliwiających wskazało 28,6% respondentów.

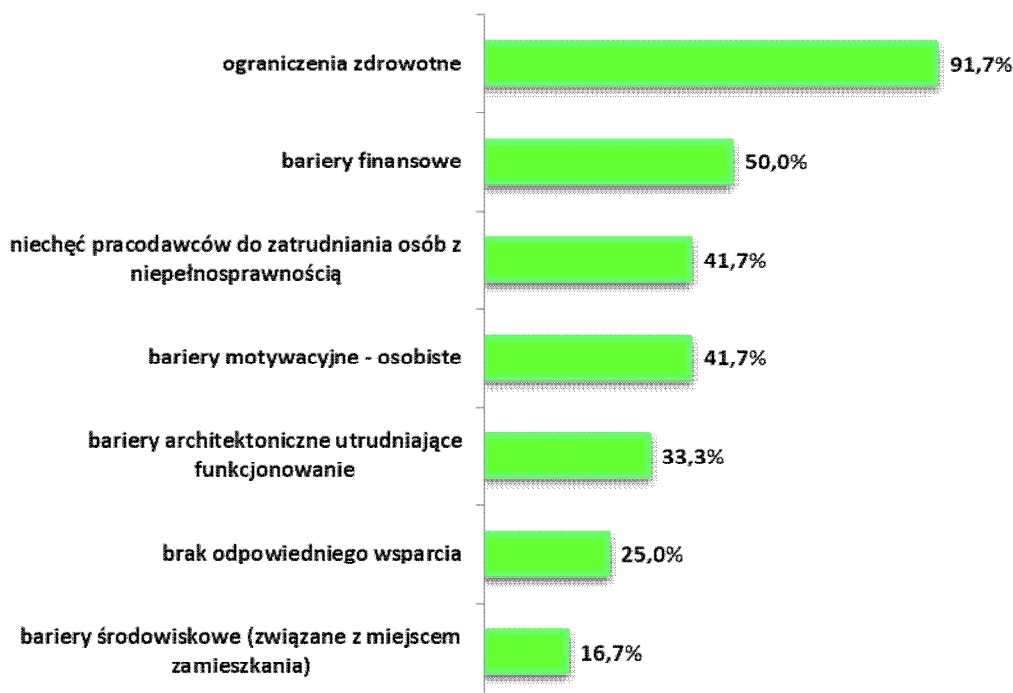
Rysunek 27. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/Pan, że trudności/ przeszkody wymienione wyżej tj. dot. aktywności zawodowej.

Rehabilitacja społeczna beneficjentów programu

Zdaniem uczestników badania, największe i najważniejsze ograniczenia związane z niepełnosprawnością, utrudniające aktywność społeczno – zawodową to głównie ograniczenia zdrowotne – 91,7% wskazań. Ważnymi barierami aktywności społecznej i zawodowej są w kolejności: bariery finansowe – 50,0% wskazań, niechęć pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością – 41,7%, bariery motywacyjne – osobiste – także 41,7% wskazań, bariery architektoniczne (utrudniające funkcjonowanie w sferze prywatnej, zawodowej) – 33,3% oraz brak odpowiedniego wsparcia – 25,0%. Część badanych respondentów - 16,7% wskazało także na bariery środowiskowe (związane z miejscem zamieszkania). Suma prezentowanych wskazań jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania kilku odpowiedzi.

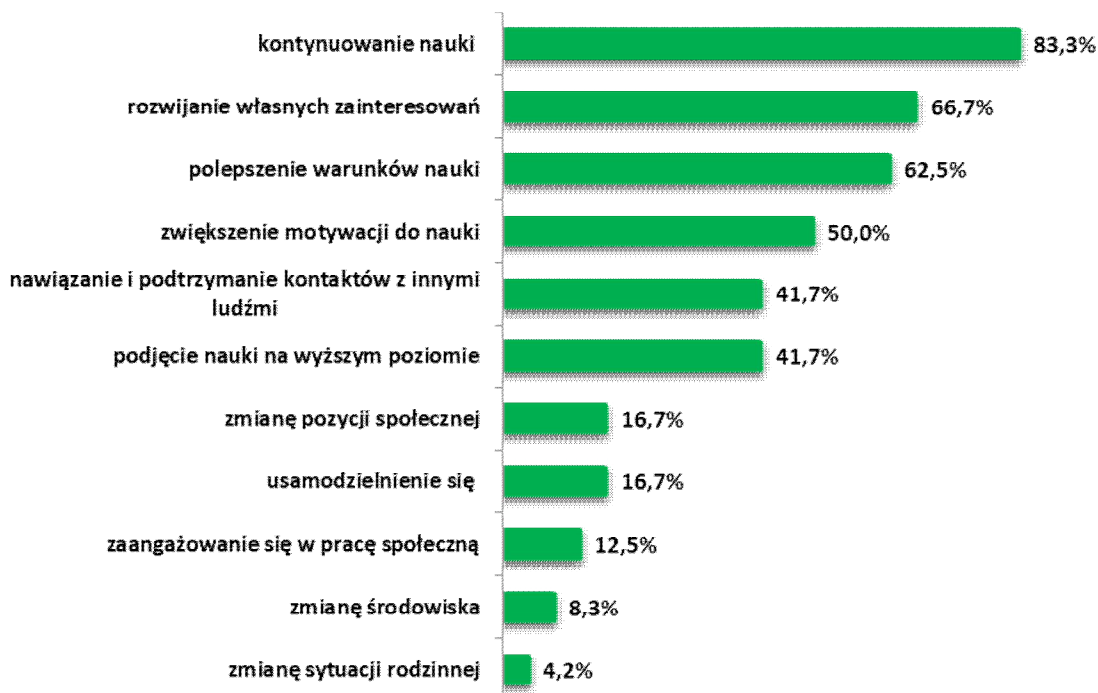
Rysunek 28. Jakie są Pan/Pana zdaniem najważniejsze ograniczenia związane z niepełnosprawnością, które utrudniają aktywność społeczno – zawodową?

Wpływ uzyskanego dofinansowania na aktywność zawodową beneficjentów programu.

Uzyskane środki w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* Moduł II zmieniły bardzo wiele w życiu społeczno zawodowym beneficjentów programu. Okazuje się, że dofinansowanie ze środków PFRON w największym stopniu umożliwiło adresatom programu na kontynuowanie nauki – 83,3% odpowiedzi. Ponad połowa badanych uważa, że dofinansowanie ze środków PFRON pozwoliło na rozwijanie własnych zainteresowań – 66,7% wskazań oraz na polepszenie warunków nauki – 62,5% wskazań. 50,0% badanych respondentów wskazało na zwiększenie motywacji do nauki jako efekt partycypacji w programie jak. Po 41,7% badanych uznało, że udział w programie umożliwił także na nawiązanie i podtrzymanie kontaktów z innymi ludźmi oraz podjęcie nauki na wyższym poziomie. Pozostałe odpowiedzi przedstawione zostały na poniższym wykresie. Każdy z badanych mógł udzielić większej liczby odpowiedzi, dlatego suma wskazań jest większa niż 100%.

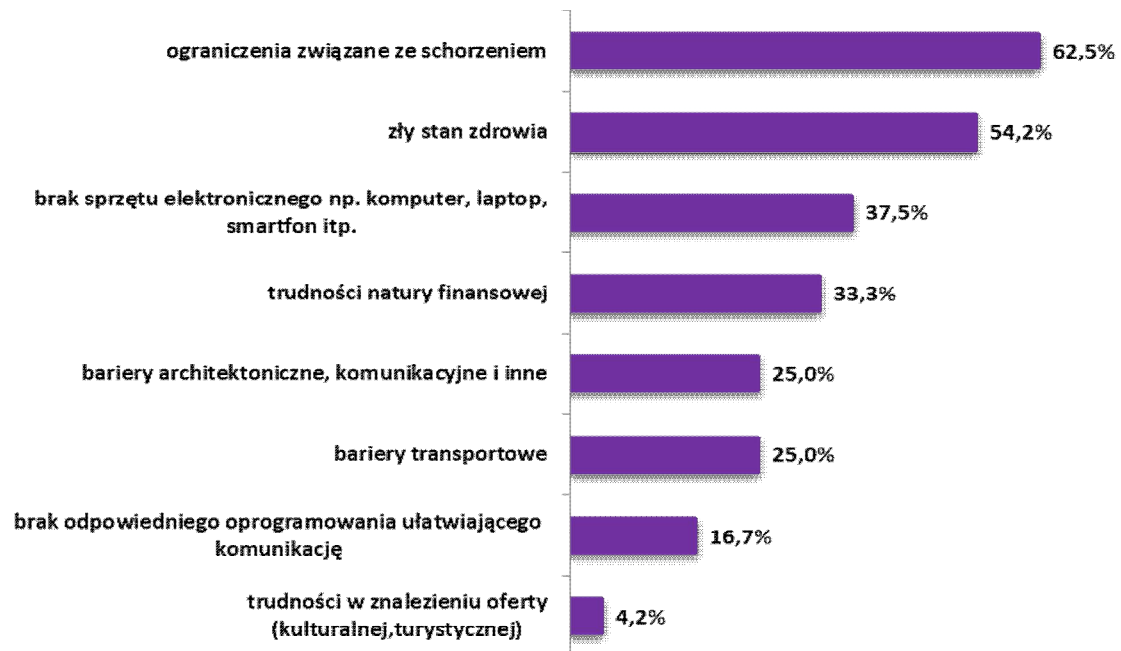
Rysunek 29. Wpływ uzyskanego dofinansowania ze środków PFRON na aktywność społeczną beneficjentów programu

Trudności w podejmowaniu aktywności społecznej.

Najważniejsze przeszkody, które utrudniały adresatom programu skuteczne podejmowanie aktywności społecznej związane były przede wszystkim z ograniczeniami związanymi ze schorzeniem – 62,5% wskazań oraz ze złym stanem zdrowia – 54,2% odpowiedzi. Beneficjenci programu *Aktywny Samorząd* korzystający ze wsparcia w ramach Modułu II wskazywali także takie ograniczenia w efektywnym podejmowaniu aktywności społecznej jak: brak sprzętu elektronicznego np. komputer, laptop, smartfon itp. – 37,5% wskazań, oraz trudności natury finansowej – 33,3%. Co czwarty uczestnik badania – 25,0% wymienił bariery architektoniczne, komunikacyjne i inne oraz bariery transportowe. Pozostałe trudności w zakresie podejmowania aktywności społecznej przedstawiono na wykresie. Suma przedstawionych odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania kilku odpowiedzi.

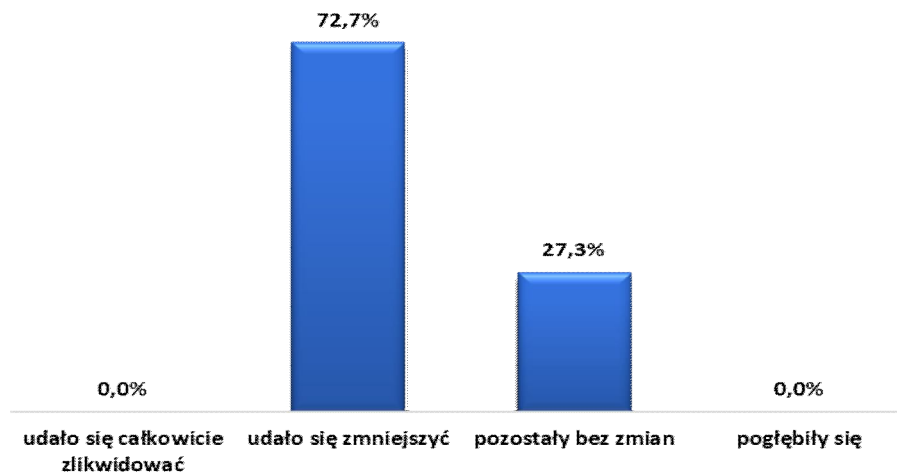
Rysunek 30. Jakie trudności/przeszkody towarzyszyły Pani/Panu w podejmowaniu aktywności społecznej?

Wpływ pilotażowego programu Aktywny Samorząd na likwidację barier w zakresie aktywności społecznej.

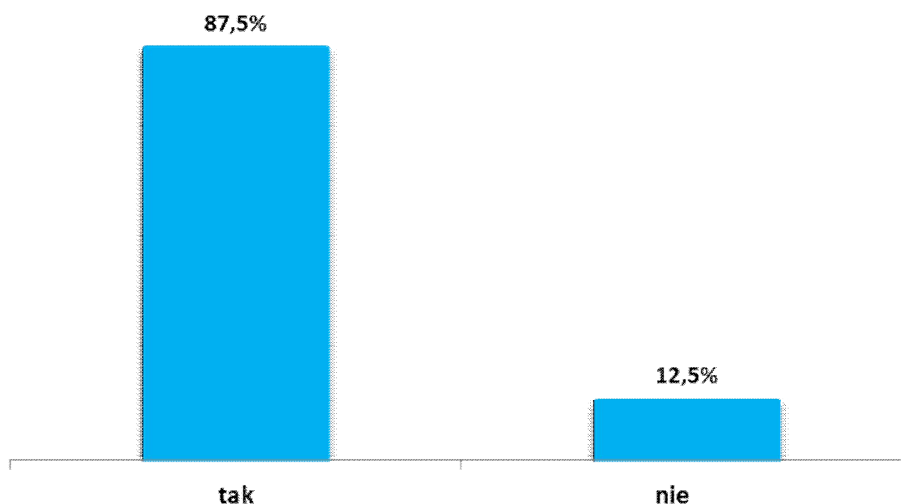
Udział w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* niewątpliwie przyczynił się do zmniejszenia barier w aktywności społecznej uczestników programu. Wcześniej zdiagnozowane bariery, na skutek partycypacji w programie zdaniem 72,7% badanych udało się zmniejszyć przeszkody dotyczące aktywności społecznej. Zdaniem 27,3% badanych sytuacja społeczna badanych pozostała bez zmian. Reasumując udział w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* Moduł II wpłynął na zmniejszenie lub likwidację istniejących trudności uniemożliwiających pełną aktywność społeczną osób niepełnosprawnych.

Rysunek 31. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/ Pan, że trudności/przeszkody dotyczące aktywności społecznej.

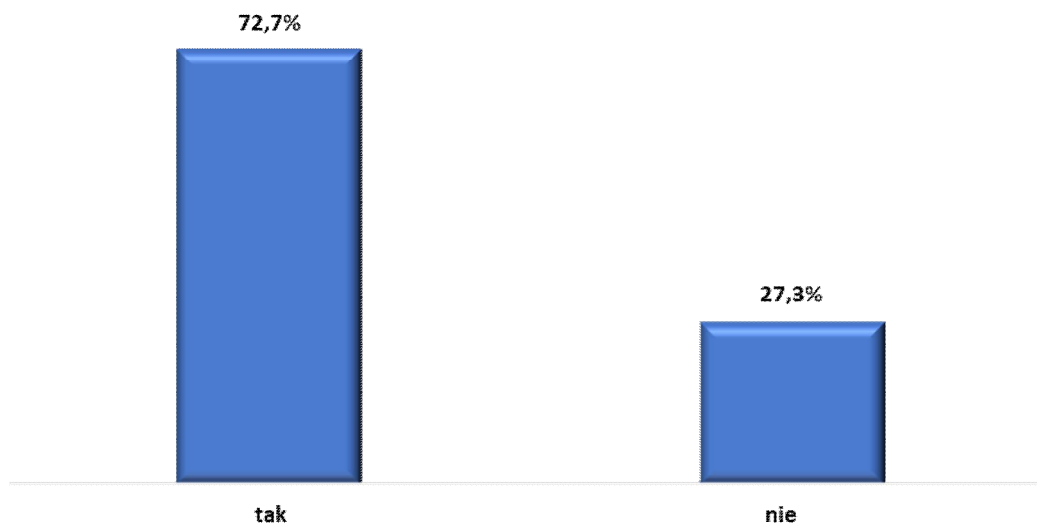
Okazuje się, że partycypacja w programie odegrała niebagatelną rolę w zakresie likwidacji barier, które uniemożliwiały uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym lub w dostępie do edukacji. 87,5% badanych uważa, że w wyniku uczestnictwa w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu społecznym. Innego zdania było 12,5% badanych.

Rysunek 32. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie Aktywny Samorząd zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu społecznym?

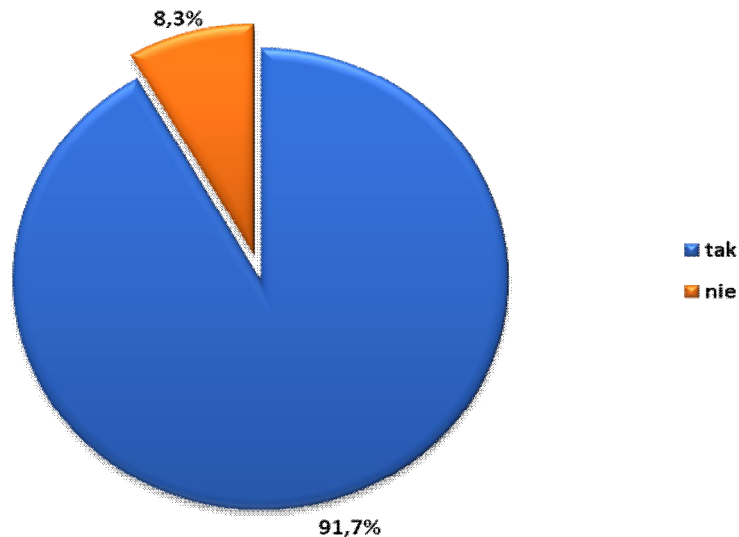
Zdaniem 72,7% badanych poprzez uczestnictwo w programie Aktywny Samorząd zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu zawodowym. Odmienne zdanie wyraziło 27,3% badanych.

Rysunek 33. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie Aktywny Samorząd zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu społecznym?

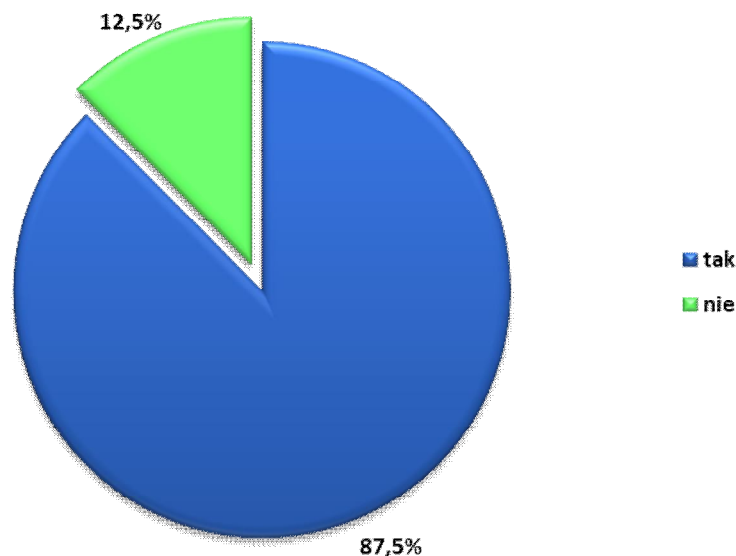
Zdaniem zdecydowanej większości badanych – 91,7% w wyniku uczestnictwa w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w dostępie do edukacji.

Rysunek 34. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie “Aktywny samorząd” zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w dostępie do edukacji?

Zdaniem większości badanych beneficjentów – 87,5% w wyniku uczestnictwa w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* wzrosła ich aktywność społeczna oraz zawodowa. Takie dane jednoznacznie potwierdzają efektywność programu z punktu widzenia kluczowych kryteriów ewaluacji: wpływu oraz rezultatu będącego wynikiem uczestnictwa w programie.

Rysunek 35. Czy Pana/i aktywność społeczna lub zawodowa wzrosła w wyniku uczestnictwa w pilotażowym programie *Aktywny samorząd – Moduł II*?

Potrzeby beneficjentów w zakresie aktywności społeczno – zawodowej

Główne potrzeby adresatów programu *Aktywny Samorząd* w zakresie aktywności społeczno – zawodowej to przede wszystkim: nabycie nowych umiejętności – 73,9% oraz udział w szkoleniach, treningach, warsztatach umiejętności społecznych, uczenia kreatywności, przedsiębiorczości – 69,6% wskazań. W mniejszym stopniu badani wymienili taką formę aktywności jak: staż zawodowy – 30,4%, poradnictwo, doradztwo zawodowe – 21,7% oraz wolontariat 8,7% wskazań. W odpowiedzi na to pytanie każdy z badanych mógł wskazać kilka odpowiedzi, dlatego suma wskazań nie jest równa 100,0%.

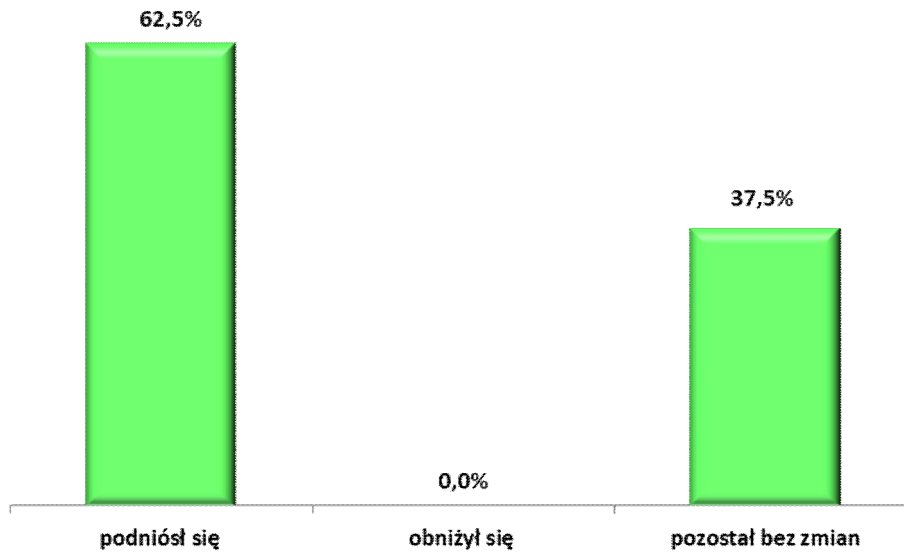
Rysunek 36. Jakie ma Pan/Pani potrzeby w zakresie aktywności społeczno – zawodowej?

Wpływ programu na poziom życia beneficjentów

Na podstawie przeprowadzonych ankiet należy jednoznacznie stwierdzić, że poziom życia części uczestników pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON podniósł się. Taką opinię wyraziło 62,5% adresatów programu. Takie dane oznaczają niebagatelny wpływ programu na poziom i jakość życia beneficjentów. Brak istotnej korelacji pomiędzy uzyskanym wsparciem ze środków PFRON a poziomem życia wskazało 37,5% ankietowanych uczestników programu.

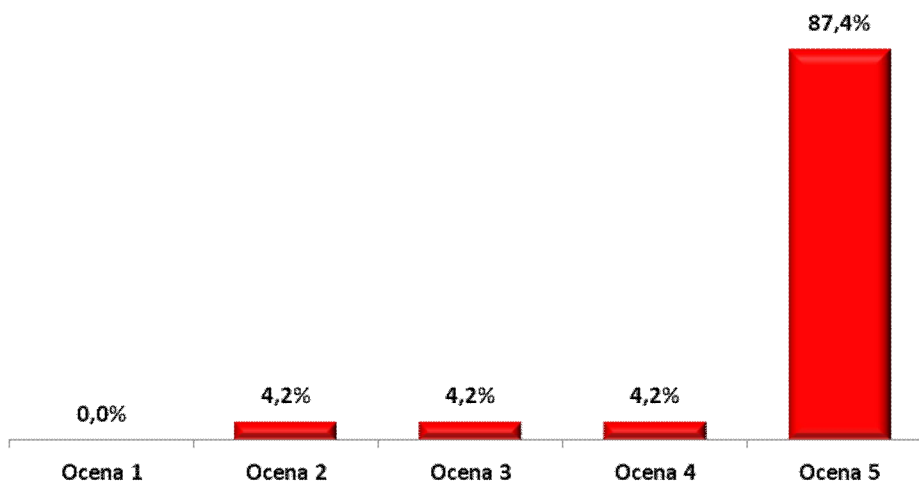
Rysunek 37. Dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON w ramach programu Pani/Pana poziom życia.

Ocena obsługi pilotażowego programu Aktywny Samorząd przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

Uczestnicy pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* korzystający ze wsparcia w ramach Modułu II, bardzo wysoko oceniają obsługę programu realizowaną przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie. Niemal wszyscy uczestnicy badania wskazali oceny o pozytywnej konotacji. Najwyższą ocenę wymieniło 87,4% badanych, natomiast 4,2% wskazało ocenę dobrą. Takie wyniki świadczą o bardzo pozytywnej ocenie obsługi realizowanej przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

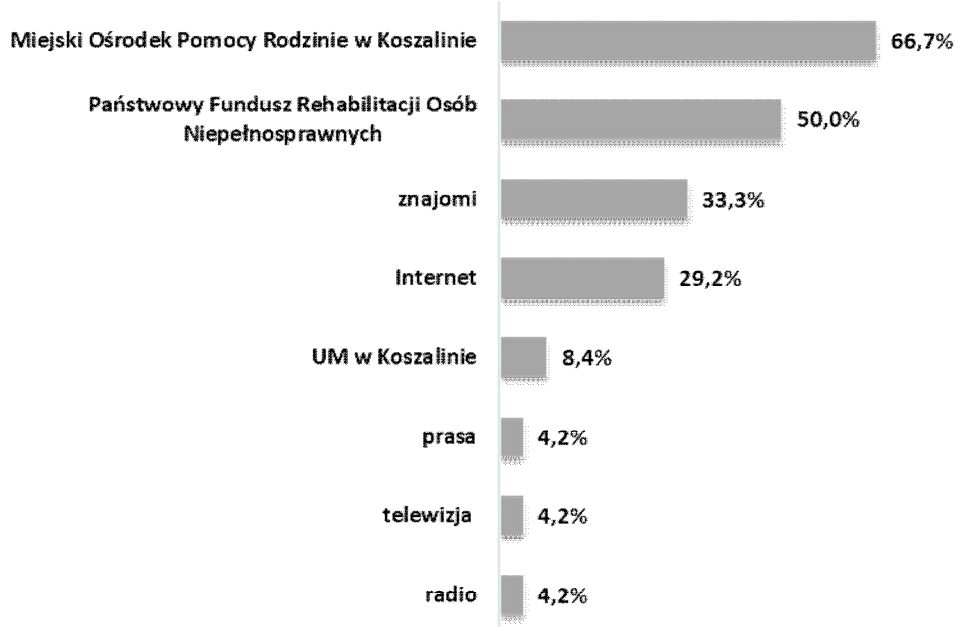
Rysunek 38. Jak ocenia Pani/Pan obsługę programu przez pracowników (w skali od 1 do 5)? (ocena w skali od 1 do 5, gdzie 1 to najniższa ocena, 5 ocena najwyższa)

Źródło informacji o programie Aktywny Samorząd

Beneficjenci pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*, którzy uzyskali wsparcie w ramach Modułu II, informacje o programie uzyskali przede wszystkim z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie – 66,7% wskazań. Pozostałe źródła informacji o programie to: Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – 50,0% wskazań, znajomi – 33,3% oraz Internet – 29,2% wskazań. Pozostałe źródła informacji o programie przedstawiono na wykresie. Suma prezentowanych odpowiedzi jest większa niż 100% ze względu na możliwość wskazania kilku odpowiedzi.

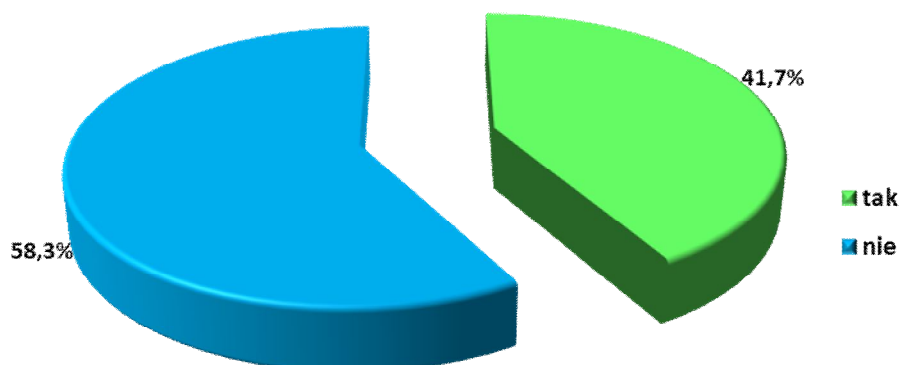
Rysunek 39. Jakie było Pani/Pana źródło informacji o możliwości dofinansowania w ramach programu?

Działalność na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

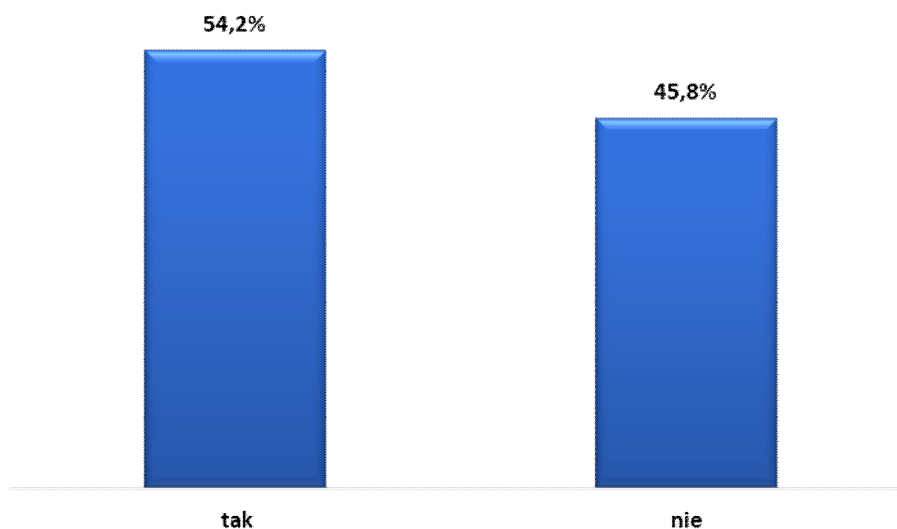
Według danych 41,7% ankietowanych osób, które korzystały z dofinansowania PFRON w ramach pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* działa na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

Rysunek 40. Czy działa Pani/Pan na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych?

Odsetek osób zainteresowanych podjęciem działań na rzecz osób niepełnosprawnych wynosił 54,2%. Brak zainteresowania takimi działaniami wskazało 45,8% badanych respondentów.

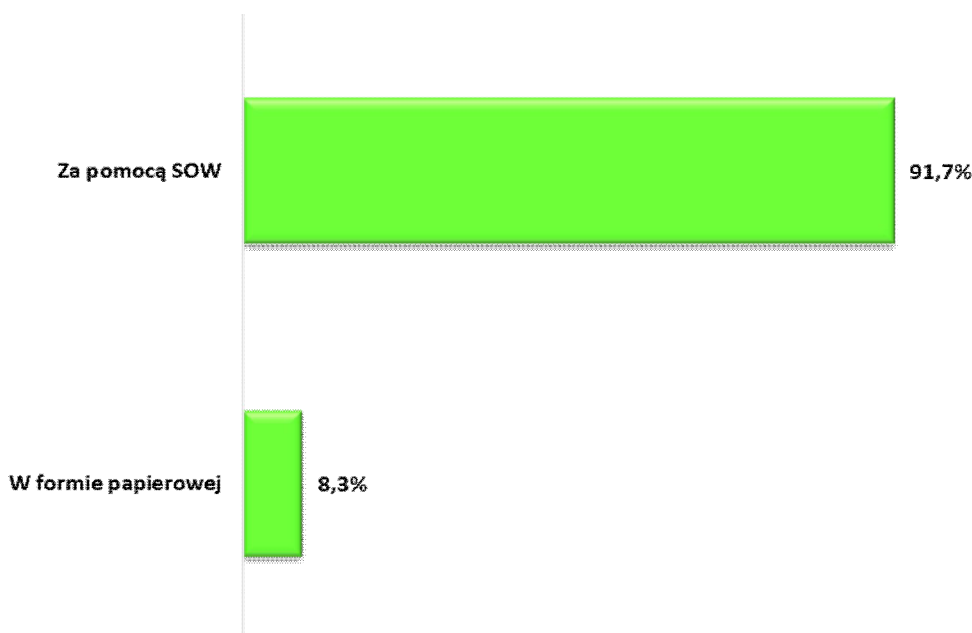
Rysunek 41. Czy chciałaby / chciałby Pani/Pan zaangażować się na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych?

Ocena systemu SOW

Oceni badanych beneficjentów Modułu II programu Aktywny Samorząd podlegał również system SOW, przez który mogli składać wniosek o dofinansowanie. Z tego systemu przy składaniu wniosku korzystało 91,7% badanych. Wniosek w tradycyjny sposób – w formie papierowej złożyło zaledwie 8,3% badanych beneficjentów.

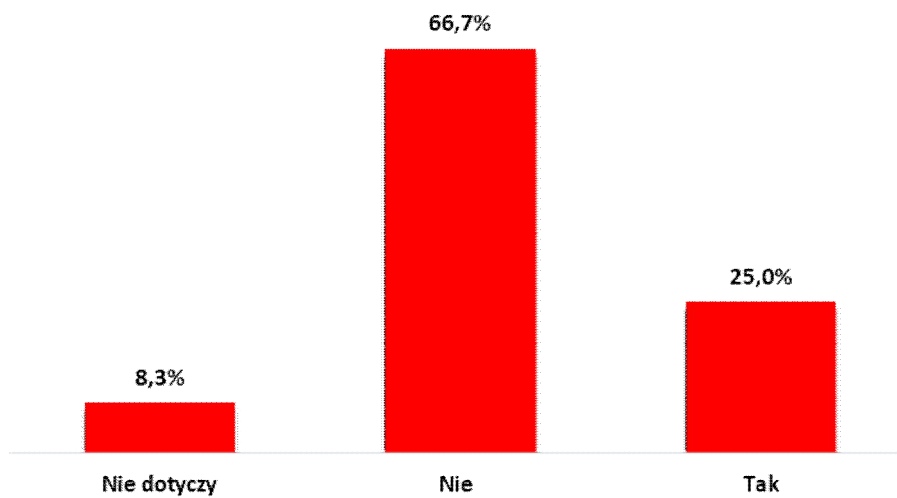
Rysunek 42. W jakiej formie złożył(a) Pani/Pan wniosek o dofinansowanie?

Zdecydowana większość uczestników badania – 66,7% nie miała żadnych uwag do systemu SOW. 25,0% miała uwagi dotyczące systemu SOW, natomiast 8,3% badanych nie miało zdania, ponieważ korzystali z innej formy dostarczenia wniosku. Główne uwagi badanych dotyczących systemu SOW to:

- ✓ *Brak możliwości technicznej rozliczenia umowy przez SOW (zakładka nieaktywna).*
- ✓ *Jest dość trudny w obsłudze, nie zawsze wiadomo gdzie dołączyć np. załączniki.*
- ✓ *Ciągła prośba o zmianę hasła przy standardowym logowaniu się na konto (przy logowaniu przez profil zaufany problem ten się nie pojawia).*
- ✓ *Ciągła prośba o zmianę hasła przy logowaniu do systemu.*
- ✓ *Nieczytelnie rozmieszczone zakładki.*

Rysunek 43. Czy ma Pani/Pan uwagi do systemu SOW?

Podsumowanie badań ewaluacyjnych

Wyniki badań przeprowadzonych wśród uczestników pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* wskazują, że wszelkie działania podejmowane w ramach programu zarówno w zakresie Modułu I oraz Modułu II były adekwatnie dobrane do potrzeb uczestników. Zastosowany dobór instrumentów był komplementarny i zaspakajał potrzeby wszystkich uczestników programu.

Na podstawie badań ewaluacyjnych ex-post, można stwierdzić, że założenia programu zostały spełnione, ze względu na wykazane przez badanych efekty z jego realizacji. Osiągnięte zostały główne wskaźniki ewaluacyjne pilotażowego programu *Aktywny Samorząd*: **rezultatu oraz wpływu.**

Według danych w wyniku uczestnictwa w programie zlikwidowane i zmniejszone zostały bariery uniemożliwiające uczestniczenie w życiu społecznym oraz zawodowym. Zwiększyła się także liczba osób niepełnosprawnych, których aktywność społeczna lub zawodowa wzrosła w wyniku uczestnictwa w programie.

Udział beneficjentów w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* Moduł I oraz Moduł II w zdecydowanym stopniu **przyczynił się do zmniejszenia przeszkód w pełnej aktywności społecznej.**

Partycypacja badanych beneficjentów uczestniczących w pilotażowym programie *Aktywny Samorząd* Moduł I oraz Moduł II zdecydowanie **przyczyniła się do zniwelowania przeszkód utrudniających aktywizację zawodową.**

Wyniki przeprowadzonych badań jednoznacznie wskazują, że **poziom życia beneficjentów pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* Moduł I oraz Moduł II dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON zdecydowanie podniósł się.**

Na podstawie przeprowadzonych ankiet należy jednoznacznie stwierdzić, że poziom życia uczestników pilotażowego programu *Aktywny Samorząd* dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON podniósł się. Pilotażowy program *Aktywny Samorząd* spełnia bardzo ważną

rolę w zakresie inspirowania pozytywnych zmian w życiu społeczno – zawodowym osób niepełnosprawnych, jak i wpływa na podniesienie poziomu i jakości życia jego uczestników.

Należy także podkreślić bardzo wysoką ocenę jakości obsługi beneficjentów przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Koszalinie.

Spis rysunków:

<i>Rysunek 1. Przedmiot dofinansowania ze środków PFRON – Moduł I</i>	12
<i>Rysunek 2. Stopień zadowolenia z uzyskanego wsparcia</i>	13
<i>Rysunek 3. Czy polecił(a)by Pani/Pan udział w Programie Aktywny Samorząd?</i>	13
<i>Rysunek 4. Dofinansowanie ze środków PFRON w ramach programu umożliwiło</i>	14
<i>Rysunek 5. Czy przed uzyskaniem pomocy ze środków PFRON, podejmował/a Pan/i próby poszukiwania pracy?</i>	15
<i>Rysunek 6. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/Pan, że trudności/ przeszkody wymienione wyżej tj. dotyczące aktywności zawodowej</i>	16
<i>Rysunek 7. Wpływ uzyskanego dofinansowania ze środków PFRON na aktywność społeczną beneficjentów programu</i>	17
<i>Rysunek 8. Jakie trudności / przeszkody towarzyszyły Panu/Pani w podejmowaniu aktywności społecznej?</i>	18
<i>Rysunek 9. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/ Pan, że trudności/przeszkody dotyczące aktywności społecznej</i>	19
<i>Rysunek 10. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie Aktywny Samorząd zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym lub w dostępie do edukacji?</i>	19
<i>Rysunek 11. Dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON w ramach programu poziom życia beneficjentów:</i>	20
<i>Rysunek 12. Jak ocenia Pani/Pan obsługę programu przez pracowników MOPR w Koszalinie (w skali od 1 do 5)? (ocena w skali od 1 do 5, gdzie 1 to najniższa ocena, 5 ocena najwyższa)</i>	21
<i>Rysunek 13. Jak było Pani/Pana źródło informacji o możliwości dofinansowania w ramach programu?</i>	21
<i>Rysunek 14. Czy działa Pani/Pan na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych</i>	22
<i>Rysunek 15. Czy chciałaby / chciałby Pani/Pan zaangażować się na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych?</i>	22
<i>Rysunek 16. Na co przeznaczone zostało otrzymane dofinansowanie?</i>	24
<i>Rysunek 17. Stopień zadowolenia z wysokości uzyskanego dofinansowania</i>	25
<i>Rysunek 18. Czy wysokość otrzymanego dofinansowania jest wystarczająca?</i>	25
<i>Rysunek 19. Czy polecił(a)by Pani/Pan udział w Programie Aktywny Samorząd?</i>	26
<i>Rysunek 20. Sytuacja zawodowa przed przystąpieniem do programu</i>	26
<i>Rysunek 21. Obecna sytuacja zawodowa uczestników programu</i>	27
<i>Rysunek 22. Czy gdyby nie uzyskał/uzyskała(a) Pan/Pani wsparcia finansowego w ramach pilotażowego programu Aktywny Samorząd, to czy rozpoczął/rozpoczęła by Pan/Pani naukę lub studia?</i>	28
<i>Rysunek 23. Czy gdyby nie uzyskał/uzyskała(a) Pan/Pani wsparcia finansowego w ramach pilotażowego programu Aktywny Samorząd, to czy kontynuował by Pan/Pani naukę lub studia?</i>	28
<i>Rysunek 24. Dofinansowanie ze środków PFRON w ramach programu umożliwiło</i>	29

Rysunek 25. Czy przed uzyskaniem pomocy ze środków PFRON, podejmował/a Pan/i próby poszukiwania pracy?.....	30
Rysunek 26. Przeszkody w podjęciu zatrudnienia.....	31
Rysunek 27. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/Pan, że trudności/ przeszkody wymienione wyżej tj. dot. aktywności zawodowej.....	31
Rysunek 28. Jakie są Pan/Pana zdaniem najważniejsze ograniczenia związane z niepełnosprawnością, które utrudniają aktywność społeczno – zawodową?.....	32
Rysunek 29. Wpływ uzyskanego dofinansowania ze środków PFRON na aktywność społeczną beneficjentów programu.....	33
Rysunek 30. Jakie trudności/przeszkody towarzyszyły Pani/Panu w podejmowaniu aktywności społecznej?.....	34
Rysunek 31. Po otrzymaniu dofinansowania z programu uważa Pani/ Pan, że trudności/przeszkody dotyczące aktywności społecznej.....	35
Rysunek 32. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie Aktywny Samorząd zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu społecznym?	36
Rysunek 33. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie Aktywny Samorząd zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w życiu społecznym?	36
Rysunek 34. Czy w wyniku uczestnictwa Pana/i w pilotażowym programie “Aktywny samorząd” zostały zlikwidowane lub zmniejszone bariery uniemożliwiające uczestnictwo w dostępie do edukacji?	37
Rysunek 35. Czy Pana/i aktywność społeczna lub zawodowa wzrosła w wyniku uczestnictwa w pilotażowym programie Aktywny samorząd – Moduł II?	37
Rysunek 36. Jakie ma Pan/Pani potrzeby w zakresie aktywności społeczno – zawodowej?.....	38
Rysunek 37. Dzięki pomocy otrzymanej ze środków PFRON w ramach programu Pani/Pana poziom życia.....	39
Rysunek 38. Jak ocenia Pani/Pan obsługę programu przez pracowników (w skali od 1 do 5)? (ocena w skali od 1 do 5, gdzie 1 to najniższa ocena, 5 ocena najwyższa).....	39
Rysunek 39. Jak było Pani/Pana źródło informacji o możliwości dofinansowania w ramach programu?	40
Rysunek 40. Czy działa Pani/Pan na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych?	41
Rysunek 41. Czy chciałaby / chciałby Pani/Pan zaangażować się na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych?	41
Rysunek 42. W jakiej formie złożył(a) Pani/Pan wniosek o dofinansowanie?.....	42
Rysunek 43. Czy ma Pani/Pan uwagi do systemu SOW?.....	43